

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 50—
 za en mesec K 4.50
 za Nemčijo celoletno .. 55—
 za ostalo inozemstvo .. 60—
V Ljubljani na dom
 Za celo leto naprej .. K 48—
 za en mesec K 4—
 V spravi prejemam mesečno .. 3.50
Sobotna izdaja: ==
 Za celo leto K 10—
 za Nemčijo celoletno .. 12—
 za ostalo inozemstvo .. 15—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostojna petlitrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 50 v
 za dva- in večkrat 45 ..
 pri večjih naročitih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
 Enostojna petlitrsta K 1—
 Izhaja vsak dan izvzemi nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga voznik red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vrača; nefrankirana pisma so ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Ob koncu poletnega zasedanja.

Kratko je trajalo, od 16. do 26. julija. Vsega skupaj je bilo 9 plenarnih sej poslanske zbornice. Dnevi so pa bili bogati na vsebini. V dolgih štirih mesecih brezparlamentarne dobe se je bilo nabralo premnogo snovi, gnev, ki se je bil nabiral polagoma, je planil na dan in se razlil nad vlado, ki je bila uvedla okrožja na Češkem in nastopila proti narodnim stremiljem Jugoslovancev. Prva seja je napovedala vpehavo nemškega kurza pri nas; Seidler pa je proglašil v dolgem govoru, in če bi to zasedanje ne bilo prineslo drugega kot zgled, da nemškega kurza ne bo nobena vlada proglašala brez kazni, bi bili laško zadovoljni. Kar nič ne prikrivamo: Bali smo se, da bo z opozicijo tako kot je bilo v marcu: po gromenju prisije na vlado milo sonce večine za državne potreščine. To pot pa ni slo; neomajno stališče opozicije je prisililo Nemce, da so kapitulirali. Ministrska kriza je povzročila tudi krizo med nemškimi nacionalci in tega dejstva tudi ne smemo podcenjevati. Posledice razcepjenosti smo čutili avstrijski Slovani dovolj časa.

Jugoslovanski klub je pa pridobil novih prijateljev med Poljaki. Grof Skarbek je označil Čeha in Jugoslovane v govoru dne 22. julija kot naravne zaveznike poljskega naroda. V teku 9 sej je govorilo nič manj kot 6 klubovih poslancev v javni seji. Dr. Vrstošek je v proračunski debati razkrinkal hinavščino nemškega patriotizma in pokazal, kje so viri ostudnega obrekovanja dinastije. Obtožba ministrov je bila bridka stvar; Čehi in Jugoslovani, deloma tudi Poljaki so pokazali, da so pripravljene braniti se proti nasilju tudi z najhujšimi postavnimi sredstvi. V tej debati je episal poslanec Jarc zatiranje našega časopisja po cenzuri in po vojaški oblasti ter konstatiral vladino tendenco, napraviti med Slovenci razdor s pomočjo domačega časopisja, ki stoji v vladni službi. Nevzdržne razmere v Avstriji je slikal pri debati tudi poslanec dr. Ravnihar in izrekel krilate besede, da je bila štajercijanska avdiencia eno samo veliko razžaljenje Veličanstva. V debati o dogodkih na fronti sta govorila poslanca dr. Benkovič in dr. Dulibič. Ob nastopu novega ministrskega predsednika je razložil klubov načelnik dr. Korošec v lapidarnem govoru razloge, zakaj mi novi vladi ne zaupamo, in zaklical Nemcem v spomin dejstvo, da Jugoslovani dogodkov ob izbruhu vojske ne moremo in ne smemo pozabiti, dokler ne dobimo zanje popolnega zadoščanja in jamstva, da se podobne nečuvne krivice v bodoče ne bodo ponavljale.

Velikansko je število interpelacij, ki so jih vložili naši poslanci. Iz njih razvidi vlada vse, kje leže vzroki naše nezadovoljnosti. Ljudstvo pa vidi, da imajo poslanci odprte oči za njegove potrebe in pritožbe.

Prav tako so poslanci posredovali v mnogih slučajih tudi osebno pri ministrih in ministrstvih.

Dunaj, 27. julija.

Vojni tiskovni urad poroča:

Zjutraj 15. junija se je začel naš napad v široki, od tirolskih gora do Adrije segajoči fronti s tisto pozitivno močjo, ki jo more ustvariti le srečna združitev do najmanjših podrobnosti izdelanega poveljevanja, najnatančnejše točnosti v izvedbi in enotnega sodelovanja vseh orožij. Takoj začetkom bojev se je pa opazilo, da je prešel sovražnik ravno na tistih mestih, ki so bila določena za slučaj nadaljnjega prodiranja, k smotreno pripravljenem protinapadu. Tudi se je ugotovilo dejstvo, da je bil sovražnik natančno obveščten o obsegu, dnevu in uri našega napada. Za speh ofenzive tako važni moment presečenja je bil s tem izjalovljen. V kratkem času se je moglo tudi na podlagi splošnih ugotovitev, da je vrsta ubežnikov doba italijanskemu vojnemu vodstvu gradi-

vo, na podlagi katerega je bilo mogoče, s primerjavo in izpopolnitvijo dobiti o naših napadalnih dispozicijah precej natančno sliko.

Ujeti angleški, francoski in italijanski častniki in vojaki mnogoštevilnih polkov soglasno izpovedujejo, da so njihovim krdelom zvečer dne 14. junija razglasili, da se začne avstrijska-ogrška ofenziva prihodnje jutro ob 2. uri. Natančni čas so neki izdali mladostlovanski ubežniki. Sovražnik je ukrenil priprave za proti pričakovanemu obstreljevanju s plinom, ki so se kasneje vsekakor izkazale kot nezadostne.

Izmed zgledeov naj navedemo le nekatere: Bersaglierski bataljon št. III./20 je dne 14. junija zvišal žepno municijo vsakega moža od 72 na 340 patron.

Brigada Pinerolo je stala ob 2. uri ponoči pripravljena na boj. V uplenjenem povelju, ki je bilo izdano dne 14. junija zvečer, čitamo med drugim: Glasom došlih poročil se zdi, da hoče sovražnik v prvih urah 15. junija otvoriti pripravljeni ogenj za napad. Plinske straže poostre čujčnost. O polnoči se razdeli gorka kava in za vse slučaje po ena mesna konzerva. Alarm za čete dne 15. junija ob 1. uri zjutraj. Četa naj čuje z orožjem v roki in pripravljena, da si nadene maske.

Umljivo je, da italijansko vojno vodstvo imena ubežnikov, katerim se ima zahvaliti, da se poraz ni izpremenil v polom italijanske vojne moči, pokriva z velom molčečnosti. Vendar se je posrečilo, s sistematičnim pregledom mnogoštevilnih uplenjenih italijanskih službenih listin in na tej podlagi uvedenim natančnim poizvedbam dobiti obširen material v spisih, ki imajo popolno dokazno moč. Vrsta ubežnikov je že znana in vsebina njihovih izdajalskih izpovedb ugotovljena z italijanskimi spisi.

Zadnji čas poizkuša italijansko vojno vodstvo zanesti v naše vrste razkrajanje. V italijanskih ujetniških taborih obdelujejo slovanska moštva na mednarodnem pravu nasprotujoči način z obljubami in podkupovanji, da naj vstopijo v češko-slovaško legijo. Popolno nevednost vojnih ujetnikov glede svetovnega položaja in okolnost, da ne dobivajo od doma nikakih poročil, kar deloma namenoma zakriviljuje italijanska cenzura, izkorišča brezvestna propaganda. Povelje 3. italijanskega armadnega poveljstva št. 1658, prot. r. I. z dne 14. maja t. l. opozarja na aktivno propagando češko-slovaških prostovoljcev za razrahlanje sestave avstrijske-ogrške vojske, ki so jo osnovali na tamkajšnjem poveljstvu. V dosego tega cilja slepé oficielna italijanska mesta voljna orodja veleizdajstva z vestmi, da se na Češkem neprestano vrši upor za uporom. Omenjena povelja navajajo, da se je pri tej in drugih armadah poizkusom s češkimi elementi posrečilo »zanesti v srca nekaterih sovražnih oddelkov globoko zmedo«. Nekaj čeških vojakov je dejansko ubežnilo k Italijanom, drugi so ostali z njimi v zvezi in so se izjavili pripravljenimi, da ostanejo v sovražnih postojankah kot kvas za bodoča pomenjkanja.

Dasiravno se je podlo italijansko zavajanje na veleizdajo in prelom prisege ob junaškem in železnem odporu naših čet brez razlike narodnosti izjalovilo, so se vendar našli posamezni elementi, ki so se udinjali sovražni poizvedovalni službi. Tu naj povdarimo samo dva posebno kričeča slučaja:

Strelec Rudolf Paprskar strojniškega voda nekega strelskega polka je skočil glasom zapisnika poveljstva VIII. A. K. G. št. 1658, odd. z dne 6. junija 1918 pod vilo Jacur s piavskega nasipa v reko, katere valove je preplaval s smrtno nevarnostjo. Izdal je postojanke, moč in sestavo njegovega odseka in podal na podlagi temeljitih opazovanj in vohunstva silno dragocene navedbe, iz katerih se je moglo sklepati o naših napadalnih namerah proti Montellu. Dalje je izdal podrobnosti o pripravah za prehod čez Piavo, ki so bile ostale sovražniku docela prikrite, kakor tudi skrbno registrirane navedbe o gibanju čet, baterijskih postojankah itd.

Večji del izdajstva italijansko vojno vodstvo po pravici pripisuje poročniku

Karlu Stiny nekega pešpolka, ki je dezertiral v bližini Novente. Iz obsežnih italijanskih službenih spisov, v katerih so zbrane in uporabljene njegove izpovedbe, je razvidno, da je izdal nasprotniku naše priprave ob Piavi in mu podal vrsto drugih silno dragocenih poročil.

Italijanska uradna karakterizacija Stinya se glasi: »Poročnik je veleteligen, z žarkim narodnim in živim protiaustrijskim čustvom prežet Mladočeh. Njegove izpovedbe nosijo značaj popolne zanesljivosti. Pred ubegom je zbral mnogo obvestil, da bi jih nam podal. Vzbuja popolno zaupanje.«

Stiny, ki je imel dovolj strokovnega znanja, je premišljeno in sistematično zbiral podatke, ki so se mu zdeli važni. Njegov opis o pripravah in znamenjih za ofenzivo je tako temeljit in premišljen, da se je moglo po njem sklepati naravnost o bistvu napadalnega načrta. Razen tega je Stiny lagal o avstrijskih-ogrskih razmerah na fronti in v zaledju in rekel, da bi se avstrijske-ogrške čete v slučaju ofenzive večinoma udale, ako ne bi imele za petami nemških in bolgarskih (!) bajonetov.

Nadaljni, v spisih zbrani material bo pokazal, kaj vse so izdali ljudje, ki so pozabili na čast in dolžnost. Ne glede na sveto prisego domovini, cesarju in kralju so pozabili tudi na svoje tovariše na fronti, za katerih prelito kri in trpljenje v italijanskem vojnem ujetništvu nosijo ti ničvredneži neizbrisno krivdo. Gojufivi lovor, ki jim ga daje italijansko vojno vodstvo, katero je samo izgubilo merilo za globoko nemoralnost svojega postopanja, ne bo mogel izbrisati večnega madeža, ki se v svetovni zgodovini vsikdar spaja z imenom verolomnega izdajalca.

Po parlamentu.

Hussarekove obljube nemškimi radikalcem.

Z Dunaja poročajo 27. t. m.: Vesti o obljubah, ki jih je dal ministrski predsednik baron Hussarek nemško-radikalni stranki, so vzbudile med Čehi precejšnje razburjenje. Kakor se sliši, so se obrnili češki poslanci na grofa Silva-Tarouca in zahtevali pojasnil. Grof Silva-Tarouca je vprašal ministrskega predsednika, da-li je nemškimi radikalcem res dal take obljube. Baron Hussarek je izjavil, da je ta vest neresnična.

Gospodskazbornica.

Proračunski provizorij pride v gospodski zbornici 29. t. m. nujnim potom na dnevni red. O pričakovanih izjavah barona pl. Hussareka se topot ne otvori debata, pač pa se bo v torek vršila v gospodski zbornici tajna seja, v kateri se bodo kakor v poslanski zbornici obravnavale vojaške stvari.

Za septembersko zasedanje parlamenta.

Z Dunaja poročajo 27. t. m.: Med dr. Steinwenderjem in člani vlade, posebno s finančnim ministrom so se vršili dogovori, da se bo meseca septembra vršilo namembno zasedanje državnega zbora. Rešile naj bi se davčne in druge predloge, ki bi jih dotlej predelali odseki.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

PREGANJANJA KOROSKEGA SLOVENCA.

Interpelacija posl. Korošca in tov. na nj. ekselenci gosp. notranjega ministra in justičnega ministra radi preganjanja gosp. Schöffa zaradi nagrobnega govora ob pogrebu Micke Petračeve.

Ob grobu priljubljenega dekleta v Guštanju Micke Petračeve je imel dne 4. maja 1918 g. Schöff, občinski tajnik na Tolstjem vrhu govor sledeče vsebine:

»Tuga in žalost — vsestransko trpljenje vseh — to je znamenje današnjih dni. Nad tri leta traja že svetovna grozota in v teh treh letih je bila spoštovana rodovina udarjena s tremi najhujšimi udarci, s smrtjo treh svojih najljubših: padel je sin, umrl oče, tretji udarec je zadel nepričakovano, smrt je vzela cvet mladosti, 21 let staro Micko. — Toda kaj govorim o smrti? Življenje Micke ni ugasnilo, omagalo je samo telo, njena duša in srce — o tem smo trdno prepričani — živita pa še življenje brez muk in trpljenja, življenje večno! Zato so nam porok tri matere, v katere je z vso svojo preprostostjo srca verovala, v katere je upala in jih z vso gorečnostjo ljubila.

Kdo so te matere? Prva je njena ljubica, od zemeljskih bridkosti upogajena telesna mati, Petračeva mama. Materina ljubezen je bila brezmejna, nesebična — in v to ljubezen je njena Micka verovala in ta njena živa vera je bila vzrok neprestanega dela za ubogo bolno mater in celo družino, z eno besedo, nadomestovala je celega očeta! In ta preskrbna hči naj bi umrla? Nikakor ne! Njene pridne roke in noge so sicer odpovedale, njeno ljubeče srce ne bije več, njene ljubeznive ustne ne bodo izgovarjale več tolažilnih besed ubogi svoji materi in ne bodo klicale več njenih bratov in sester — ali njena lepa duša bo prosila za Vas vse tam pri Vsemogočnemu, ki ima svoj dober vzrok, zakaj jo je poklical k sebi.

V drugo mater je upala, upala trdno in večkrat z radostnim upom rekla: »Samo da bi kmalu bilo.« Te matere ni učakala, videla jo je samo z dušnimi očmi in gledala njena krasna, kot jutranja zarja lepa krila — sedaj pa bo prosila zgoraj, da pride kmalu k nam ob ljubeča nam vladarja naša srčno zaželjena mati naše bodoče domovine, naša Jugoslavija!

In tretjo, to je nebeško Mater, je z vsem svojim nedolžnim srcem ljubila — kot plačilo za to, jo je pa ta ravno v najlepšem mesecu — prvi dan v Marijinem mesecu — poklicala k sebi po večno pla-

čilo. Micka gre sedaj od hiše; odšla pa je v nebeški raj, kjer bo prosila za Vas in za nas — zato ne jok — ampak upanje do zdenja nad zvezdami!

Gospod Schöff je dobil najprej poziv, predložiti potom žandarmerije prepis koncepta svojega govora okrajnemu glavarstvu v Velikovcu, nato pa se mu je naložilo dati enak prepis državnemu pravdnstvu.

Ker to zasledovanje g. Schöffa od strani c. kr. okrajnega glavarstva in drž. pravdnstva radi nedolžnega govora ob pogrebu narodnega koroškega dekleta priča le o animoznosti političnih in sodnih organov proti slovenskemu življu na Koroškem, vprašamo:

1. Ali se hoče ekscelencija g. notranji minister o slučaju poučiti in okrajnemu glavarstvu v Velikovcu ukazati, da se enakih slovenstvu sovražnih aktov vzdrži?

2. Kaj hoče ukreniti ekscelencija gospod iustični minister proti neumestnim, naše ljudstvo dražečim, v zakonu neutemeljenim zasledovanjem državnega pravdnstva?

Nadlegovanje dalmatinskih železniških uslužbencev povodom manifestacij za jugoslovansko deklaracijo.

Poslanci dr. Korošec in Čovariši so vložili na celokupno vlado naslednjo interpelacijo:

Dalmatinski listi poročajo, da je dne 14. marca 1918 došel z Dunaja v Split neki gospod Sojka, visok uradnik generalnega nadzorstva državnih železnic ter je protokolarnično zaslišaval uradnike in druge nastavljenice dalmatinskih železnic, ki so bili podpisali adrese za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917.

To postopanje smatramo za vplivanje oziroma poizkus splašitve, vsekakor pa za docela protizakonito omejevanje politične svobode uradnikov.

Zato vprašamo celokupno vlado:

1. Ali je pripravljena pojasniti, kaj se je s temi zasliševanji nameravalo; 2. ali je pripravljena, proti krivim uradnikom generalnega nadzorstva nastopiti in jih poučiti, da je politično delovanje nastavljenecv čisto nič ne briga; 3. ali je pripravljena poskrbeti, da v bodoče tako vtikanje izostane?

Cesar Karel in rumunski kralj.

»Tägliche Rundschau« piše: »Akcija cesarja Karla pri rumunskem kralju — cesar Karel je poslal nekega štabnega častnika z dvema ustmenimi naročili za rumunškega kralja, — ki je v Berlinu in na Dunaju povzročila upravičeno pozornost, je veljala doslej kot v soglasju z nemškim diplomatičnim vodstvom izvedeni poskus cesarja Karla, da bi osebno vplival na rumunškega kralja, ali vsaj kot akcija, o kateri je bila nemška diplomacija vsaj obveščena. Sedaj smo zvedeli od zanesljive strani, da temu ni tako. Nemško diplomatično vodstvo ni bilo obveščeno in je bilo vsled akcije cesarja Karla iznenadeno. Vplivni dunajski krogi tudi niso ničesar vedeli o tem koraku cesarja Karla. Potemtakem se dunajski korespondenčni urad v tem oziru ni popolnoma držal resnice.«

Z ozirom na svoje zaveznike ne smemo k temu pisati komentarja. A ravno ta okoliščina je še bolj značilna, nego pisanje nemškega lista, ki je že samo po sebi dovolj jasno. Zveza se tako poglablja, da bo moral avstrijski cesar slednjič vprašati nemškega šmoka, ali sme komu kaj pisati, ali ne. Felix Austria!

Namesto kruha.

Pretečeno sredo se je vršila seja parlamentarnega odseka za državne nameščence. Odsek je sklenil soglano, da se morajo s 1. avgustom t. l. povišati dosedanje draginjske doklade vseh državnih nameščencev in delavcev za 50 odstotkov ter da se jim mora vračunati na državne stroške najmanj 1200 K v penzijski fond. Nadalje zahteva odsek, da se preskrbijo državni nameščenci in delavci v živili in obleko. To so sklepi parlamentarnega odseka, ki hoče povsem opravičeno varovati državne nameščence in delavce pred stradanjem in drugimi težavami.

Vlada bo gotovo ta sklep vzela na znanje in obljubila ga izpolniti. Povisala bo delavcem in delavcem doklade ter jim privoščila še kake druge denarne podpore, a živil in obleke jim ne bo preskrbel. Edini lek, ki ga ima naša vlada za vse bolečine, je denar. Ako je kdo lačen, mu ponudi denar, ako je kdo brez obleke, mu obljubi zopet denar. V tem oziru je vlada — se ji mora priznati — radodarna. Ta sistem je približno že poldrugo leto, od začetka l. 1917., v veljavi. Od takrat naprej imamo neprestano povijanja plač in mezd, državni izdatki se gorostasno množijo, vključno temu pa je prebivalstvo, posebno državni uradnik in

uslužbenec, vedno slabše preskrbljen z živili in obleko. Lahko se reče, da, čim več dohodkov imamo, tem bolj stradamo.

Posledice tega sistema naše vlade niso izostale, ampak se kažejo vedno bolj očitno. Predvsem so narasli državni izdatki tako visoko, da preti avstrijskemu gospodarstvu popoln, kakor poroča parlamentarna kontrolna komisija za državne dolgove v svojem poročilu od 19. julija t. l. Ta vladni sistem ni spravljal v veliko nevarnost samo državnih financ, ampak tudi premoženje vseh državljanov. Vrhutega pa je povzročil, da stradajo najširši krogi prebivalstva.

Vlada je videla vsaj že pred poldrugim letom, da je produkcija vseh najnujnejših potrebščin, to je živeža, obleke in obutve, tako padla, da ne moremo kriti potrebe. Videla je nadalje, da gredo cene vsled pičlih zalog od dneva do dneva bliskovito navzgor ter da pojdejo še bolj, čim večje pomanjkanje bo glede najnujnejših potrebščin. Naravno bi bilo, da bi vlada v prvi vrsti skrbela za to, da se produkcija dvigne. Seveda je rešitev tega problema sedaj v vojski še precej težka in trudapolna. Ker je pa edino sredstvo, da se opomore pomanjkanju, bi bilo pričakovati, da se to zgodi. Zgodilo se je nekaj drugega. Uradnik in delavec, ki sta kričala, da nimata kruha in obleke, sta dobila namesto kruha in obleke — denar. In vsakdo, ki se je oglasil za kako potrebnost, je dobil namesto tega, kar je rabil, denar. Naravna posledica je bila, da so šle cene vseh nujnih potrebščin, posebno živil in obleke brez presledka še bolj navzgor. Na drugi strani pa so dosegli državni izdatki visokost, ki je bila do sedaj nepoznana.

Končni rezultat tega procesa, je ta, da imamo denarja v izobilici, blago pa je že porabljeno. Vlada je kriva, da se sedaj nekatere vrste blaga v mnogo manjših množinah producirajo, kakor pred vojsko. Niso sovražniki krivi, da se v Avstriji sedaj izkoplje 23 odstotkov manj premoga, kakor zadnje leto pred vojsko. V prvi polovici l. 1913. smo producirali 220 milijonov meter-skih stotov premoga, letos do 30. junija pa samo 170 milijonov. Tudi niso sovražniki krivi, da obrodi naše polje samo dve tretjini tega, kar pred vojsko. Končno je edino naša vlada kriva, da je skoro uničena domača živina. Takrat, ko se je pred poldrugim letom pokazalo, da pada od dneva do dneva produkcija premogovnikov in polja, bi morala odpustiti potrebno delavstvo, in posebno kmeta iz vojaške službe, in danes bi imeli dovolj premoga, dovolj kruha, mesa, masti in drugega živeža. Produkcija bi se dvignila, in živež ter druge potrebščine bi bile razmeroma dober kup ter bi jih bilo dovolj na razpolago. Vlada pa si je hotela olajšati to težko nalogo ter se oprijela enostavnega sredstva — tiskala je papirnati denar ter ga metala z mernikom vsem, ki so bili lačni ter zahtevali kruha.

Uradno popisovanje posestev in dejanske razmere.

Najbolj pereče vprašanje med svetovno vojno je za Avstrijo prehranjevalno vprašanje. Prehrana — to je pojem, pred katerim se trese celo najhujši militarist, zakaj žalosten toda resničen je pregovor, da popade lačen, sestradan pes celo svoje-ga gospodarja. Tega so se zavedali pred vsem naši sovražniki in Angleži — matematik in trgovec — je ob izbruhu vojne hladnokrvno izračunal, koliko časa bomo mogli izhajati z lastnimi pridelki ter nas blokiral in dejal: »Vojska bo trajala najmanj tri leta.« Torej jo je pogodil popolnoma, in če se je kljub svoji natančni, statistični matematičnosti — uračunal, se je le zato, ker se mu niti sanjalo ni, da bodo preplavile naše čete celo Srbijo, Rumunijo in Ukrajino, ki so bile, so in bodo vendar evrop. žitnice. Prehranjev. vprašanje in njegove gorečnosti se je zavedal

že dolgo pred izbruhom vojne predvsem naš sovražnik, kajti če bi bili imeli isto jasno zavest številni gospodje na Dunaju, ki imajo v rokah krmilo državne barke, bi se bili pač malo bolj pobrigali za uvoz žita in poljskih pridelkov, bi bili pač malo bolj napolnili državna skladišča, da bise bila par mesecev še po vojni začela loviti sapa po njih! Skrbeti bi bili morali predvsem za povzdigo našega kmetijstva kot je to storila ogrska vlada, kajti če kdo, je dokazala svetovna vojna, da je od kmetijstva odvisen obstoj države, kadar gre za aut, aut... Pa gospodje so se klanjali zlatemu teletu, oboževali so ga, kmetu pa z večnimi davki zavijali vrat in ga na ta način naravnost podili preko mej črno-zlatih količev. Saj je samo Slovencev moralo čez 100.000 v tujino! — Tega je torej kriva naša nerazsodnost, oziroma nerazsodnost naših voditeljev, saj mi smo vsikdar z vso vehemenco povdarjali pomen kmetijstva za državo, pa naši glasi so bili glasi vpijočega v puščavi. Šele ko je obtičal voz državne prehrane v blatu, ko nas je sovražnik opozoril z brezobzirno blokado, zakaj pravzaprav gre, tedaj šele se je zasvetilo gospodom na Dunaju v glavi!

Priznati jim moramo, da so napeli skrajne sile in poizkusili vse, kako izvleči voz prehrane iz blata, v katerem je nenedoma obtičal. Toda prepozno! Po toči ne pomaga zvoniti! Glavna krivda je in tiči v premajhnem uvozu živil in v nepospeševanju, pravzaprav v zanemarjanju lastnega kmetijstva. To je jedro, bistvo prehranjevalnih težkoč naših dni. Ko gospodje voza kljub vsem porabljenim sredstvom le niso mogli potegniti iz blata, so pomislili in obstrmeli pred dnevi, ki imajo priti. Kaj bo? Uvoz odpade z blokado eo ipso. Vojna onemogočuje kmetijstvo tudi eo ipso; kajti prvič so vse najboljše moči pri vojakih, drugič manjka umetnih gnojil, tretjič je še tisto, kar jih je, vsled prevozne krize sploh težko dobiti in nabaviti, četrtoč ni živine in kar je je, je mlada; torej ni gnoja. In če ni gnoja, ni pridelkov, ni kruha. Nujna posledica vojne je torej brezpogojno propadanje kmetijstva ki gre tako rapidno nizdoli, da je človeka istinito groza pred bodočnostjo.

Tega zadnjega se gospodje zavedajo premalo, njihovi ključki, kako priti iz zagate prehranjevanja, nam potrjujejo to trditve popolnoma jasno. Takih ključev poznamo še več, pa obrnimo se samo na letošnjega! Po tem ključu se vlada pač malo zmeni za dejstvo, da je kmetijstvo in lastna produkcija poljskih pridelkov med vojno padla že naravnost na eksistenčni minimum, — ona gre preko tega in ukaže, naj se statistično popiše, koliko hektarov je posejane pšenice, koruze, ječmena itd. itd., kratkoma vseh poljskih pridelkov. Od vsakega hektara posevke bo moral oddati kmet gotovo količino žitnim in drugim centralam, in tako misli izračunati vlada potom statistike, koliko žita iz lastnih pridelkov bo dobila letos na razpolago. S to naredbo so baje dvorni svetniki e tutti quanti sila zadovoljni, ker so popolnoma prepričani, da so zgrabili bika za roge. Motijo se, bridko se motijo, kajti tak ključ do rešitve prehranjevalnih težkoč jim bo obtičal v ključavnici, in znova se bodo zavedli svojega greha — prepozno!

Vlada jemlje za podlago v novi naredbi hektar! Mi, ki živimo v tem, ki razmere poznamo, pa pravimo drugače: **Glavno vprašanje je, koliko na hektar zraste!** Tega pa ne more določiti vnaprej nihče, ker je vsak pridelek odvisen od vsakoletne klime, od naravnih elementov. Niti kmet sam ne more reči, koliko bo pridelal na svojem polju, saj vemo, da obrodi letos koruza, drugo leto pšenica, tretje krompir, četrto pa samo kuha za prašiče in krma za živino. Poleg tega pa pride toča in hipoma uniči v par minutah vse, da ne ostanje na hektar posevke niti ena četrtina proračunjene količine žita! Ali je torej mogoče določiti po hektarih posevke, količino žita, ki ga mora kmet oddati? To je krivica, da ji ni primere! Kmet, ki mu je toča zbila vse pridelke v zemljo, naj bi oddal prav toliko kot kmet, ki mu je vse nemoteno dozorelo? Še bolj jasno se vidi neumnost in gorostasna krivičnost letošnje ministrske naredbe iz sledečega: Kranjec, ki ima še enkrat slabšo zemljo, naj bi moral oddati od hektara posevke toliko kot kmet iz Češke, Bačke in Banata, ki pridelal na hektar še enkrat več kot naš kmet?

Iz teh dveh pizrov se vidi prav jasno, kako gorostasno krivična je letošnja naredba, kako neumna, ker ne bo izdala popolnoma nič, kajti dejanski položaj pokaže jasno vso njeno golo nemogočnost. In za to naredbo, ki nosi že sama na sebi kal neuspaha, je bilo treba kolosalnega dela, je bilo treba do 20 milijonov kron popisovalnih in drugih stroškov! Ne glede na dejstvo, da je natančno popisovanje posevke v enem mesecu, kot se je zgodilo, absolutno nemogoče, moramo izjaviti takoj, da se je načrt že zdaj temeljito ponesrečil in vlada bo mogla določiti količino oddaje le potom enega ključa, ki je edini mogoč in pravičen: Prepričani naj se, koliko smo pridelali, določiti naj, koliko naj ostane za uporabo v lastni družini, koliko je potrebno

potrebno za vsakdanje dničarje, ki jih mora kmet najemati in koliko mu more pustiti za seme, — drugo naj pa vzame! In prepričani smo, da bo vlada dobila sicer malo, toda imela bo na svoji strani voljo narodov, ki mora biti zanjo edino merodajna.

Iz tega pa sledi, da je naša edina rešitev v uvozu iz Rumunije in Ukrajine, odkoder je šla do sedaj večina žita v drugo cesarstvo. Poleg teh reči smo navajeni tudi, da zmrzujejo stotine vagonov rekvirirane krompirja, da segnjejo tisoči meter-skih stotov rekvirirane krme in žita, ker ga upravljajo ljudje, ki nimajo niti pojma o oskrbovanju poljskih pridelkov! Vlada naj da prave ljudi na pravo mesto, pa bo prav! Zdej je še čas, čez mesec dni bo spet — prepozno. — F. Z.

Fluminensia.

Reka, 27. julija.

Artisti, che vengono!... Ravnateljstvo gledališča »Fenice« zbira od vseh strani pevske sile, sklepa pogodbe, nabavlja scenerijo za opero, ki bi se imela pričeti v začetku septembra. Izmed umetnikov so angažirani kot prve moči tenor Rijavec, Ogrodzka, Sari in dirigent Rukavina s hrvatskega gledališča v Zagrebu. To vest so prinesle zarezške »Novine«. Sedaj piše o tem reški »Popolo« in servira to nepoučeni javnosti na način, da jih bo vsakdo smatral za italijanske umetnike iz Politeama Rosetti v Trstu. »Rijavec, che viene dal Politeama di Trieste.« »Rukavina, che fece filare magistralmente l'opera al Politeama di Trieste.« In nobene besede, da so to Hrvati, oziroma Slovenci, člani hrvatskega deželnega gledališča. Da je »Popolo« vzor časnikarske nesolidnosti, to vedo vsi tisti, ki ga bero. No pa vendar: čemu ta strah pred hrvatskim imenom? Italijanska javnost mesta Reke jih bo rada sprejela kakor jih je tudi ona v Trstu. Če bi delali po želji reškega meščanstva, bi prišel na Reko cel ensemble hrvatske opere. Avstrijske oblasti so v tem oziru veliko bolj kulturne (to spričuje gostovanje hrvatske opere v Trstu), kot pa mažarske. Mažari nič več ne skrivajo strahu pred napredovanjem hrvatske misli na Reki. Zato so tudi pred par meseci prepovedali gostovanje hrvatske opere na Reki. To se razume, da »Popolo« ne more drugače plesati, ampak samo tako, kakor mu go-
dejo od zgoraj.

Mažarskih otrok je šlo preko Reke na tisoče v Opatijo, ki so jih preskrbeli bogato z vsakovrstno hrano. Par železniških voz je vozilo samo igrače. Otroci so nastanjeni po mnogih vilah in penzionih. Do komičnih prizorov pride večkrat v opatijskih kopališčih, ko kažejo naši mladi Primorci, ki se gibljejo v morski vodi kot ribe, svojo okretnost pred temi malimi Mongoli, ki ne znajo plavati. Preko Reke gredo med tem dan za dnevom čete lačnih, ubogih otrok iz Dalmacije in Istre na Hrvatsko. Bosonogi, suhi, z malo torbico čez rame, ali vedno bistrega in veselega pogleda hite proti kolodvoru mimo svetlih in bučnih kavarn, pokoreči se zapovedim svojih voditeljev naših požrtvovalnih učiteljev in učiteljic. Vaš dopisnik se je nedavno pogovarjal z nekim hrvatskim vseučilišnim profesorjem, ki je prišel semkaj po opravičih, glede prehrane istrskih otrok. »Mi,« je rekel, »kličemo in zbiramo lačne otroke iz krvave potrebe, drugi pa ustvarjajo parade.« Zares, samo parade in nič več. In sicer — nota bene — pod protektoratom in protekcijo vseh mogočih prevzvišenosti.

Danes, dne 27. julija, pričakujemo na Reki četo mladih hrvatskih učiteljskih kandidatov in učiteljic iz Fazina, ki gredo na izlet v Zagreb, Vukovar, Osijek in Babino Gredu. Z njimi gredo gg. prof. Bačić Šantel in Pregelj. V Vukovaru jih je povabila reka hrvatska grolica. V Babino Gredu jih pričakuje prof. D. Vac. Na Hrvatskem ostanejo dlje časa.

Lov na ribe je dovoljen ob obrežju do Bakra in Kraljevice v daljavi 2000 metrov od obrežja pri luči ponoči, a podnevi brez luči v daljavi 1000 metrov.

Reka je postala zadnje mesce, ker je vedno večje pomanjkanje živeža, središče vseh oderuhov in tihotapev. Iz Hrvatske, iz prezirane Hrvatske črpajo danes kapital tudi mnogi italijanaši, ki so svojedobno strašili naše kmete v Istri pred hrvatskim zmajem. Žal, da moramo priznati, da so tudi nekateri Hrvati oderuhi, ki letajo po Zagrebu in Hrvatski, kupujejo blago, vpijejo, da treba rešiti hrvatsko ljudstvo v Istri in Dalmaciji lakote, a tjakaj prodajajo svoje blago po čisto nerodoljubnih cenah. Njihovo delo se prav nič ne razlikuje od dela najbolj umazanih židovskih izsesovalcev. Nekoč bo ljudstvo tudi tem krvnikom sodilo.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Iz Dunajskega Novega mesta.

18. julija 1918.

Med 50.000 delavci in delavkami, ki so zaposleni v tukajšnjih tovarnah, je največ Čehov, Slovencev bo nad en tisoč, a so večinoma taki, ki so bili svoj čas s »C« izvidom, kot rokodelci od vojaške uprave prideleni v tukajšnje vojaške obrate. In kdor je bil že v začetku vojske na ta način pridelen v tovarno ima danes marsikatero udobnost, ki bi jo celo doma pogrešal. Zasluzijo do 21 K na dan in so deležni tovarniške aprovizacije katera, vsaj tukaj, izvrstno deluje. Skrbeti si morajo sami za obleko in stanovanje in so izven delavnice popolnoma samostojni in prosti. V tovarni pa so podvrženi vojaškemu sodstvu in so odvisni od njega glede dela in dopusta. Med temi delavci je veliko Italijanov, katere je vojska presenetila v Avstriji in so jih internirali. To so večinoma zidarji, pa tudi drugi rokodelci. Ti imajo čisto lepo življenje. Znali so si s časom priboriti v tovarnah in podjetjih boljša mesta in jim prav nič ne škoduje dejstvo, da so podaniki sovražne nam države. Ker so bili v miru večinoma zaposleni po naših krajih, znajo skoro vsi slovenski. Občujejo med seboj pa seveda italijanski. Družijo se z italijanskimi ujetniki, ki jih je tukaj tudi veliko in si znajo povsodi priboriti vstop. Če se v gostilni zasliši slovenska ali češka pesem, je precej prepričan in skandal. Če pa Italijani razgrajajo v pozno noč, je vse v redu. Tudi to je neke vrste avstrijska posebnost! Med slovenskim delavstvom je tukaj tudi nekaj begunskih družin iz Gorishe. Drugi Slovenci pa so vojaki z izvidom »C«, ki so zaposleni pri letalih, na železnici in drugod. Ti so tudi delavci, a razlikujejo se od onih v tem, da zaslužijo po 16 vinarjev na dan in da opravljajo najtežja dela. Med njimi jih je nekaj, ki se sami oskrbujejo in zaslužijo na teden največ do 40 kron, kar pa je v tem času komaj za hrano. Večinoma smo Slovenci in Čehi v pomožni službi Nemcem, Ogrom in Italijanom. Le nekaj malega vodilnih mest je zasedenih s inteligentnimi slovenskimi močmi, katere pa se hote ali ne hote izgube v tujem javnem življenju.

Kar je Slovencev tukaj, smo z malimi izjemami vsi taki, ki nas je vojska neprostovoljno poglala v ta kot. Pred vojsko tukaj ni bilo naših rojakov, ker prvič ni bila še industrija tako razvita, drugič pa, ko bi tudi bila, ima ta kraj za nas Slovence, ki smo navajeni senčnih gozdov in zelenih trat, zelo malo privlačne sile. Danes nas je tu mnogo, a vsak goji skrito željo, da bi se kmalu rešil tega kraja.

V vojnem času itak povsodi počiva organizatorično delo, a drugod je vsaj spomin, vsaj majhen ostanek prejšnje skupnosti. Kdor je prinesel od doma kaj srca in trdnosti, si naroči slovenski časopis in sam čuti in toži ob njem. Kvečjemu, da gre naprej med redkimi tovariši, ki se za tako reč zanimajo. Včasih pa tudi ni mogoče. Naš človek se prehitro udomači v novih razmerah. Priučil se jezika in osvoji si prehitro navade onih, med katerimi živi, ako je prepuščen samemu sebi. In razvad in pokvarjenosti je tukaj več kakor dovoli. Če greš v nedeljo h glavni maši v krasno cerkev Marijinega vnebohoda, boš malokdaj videl sto ljudi pri maši! In med temi so revni in obupani vojaki in stare žene. Če pa greš na plesišča, čudil se boš, da je svet vkljub vsej nesreči, tako lahko živ. Vse, kar med tednom trpi, toži in strada se ob nedeljah in tudi ob delavnih večerih, vrta na mnogobrojnih plesiščih in si išče utehne v raznih sumljivih zabavah. Večkrat se sliši, kako se je v vojski razpaslo zlo nemoralnosti. A bolj se to težko opazi, kakor ravno tukaj, kjer je nastanjenih po barakah na tisoče žensk, ki imajo sicer nadzorstvo, a ne toliko in tako, kot bi bilo v tem oziru želeči. Gledam mlade fante, 18 letne, kako hirajo in klonijo blede glave. Kakor starčki se mi zde in žal mi jih je, ker vem, da niso usahli toliko od stradanja in trpljenja. Žal, da je v tej stvari, tudi med mojimi rojaki, tako malo, malo izjem!

Mesto se širi prav po ameriškansko. Z mrzlično naglico se postavljajo naprej in naprej vojaški objekti in je zaposlenih vedno več delavskih moči. Za ljudska stanovanja katerih silno manjka, se pa nič ne stori. Vsled tega je priobčil zadnjič M. Winter v »Arbeiter Zeitung« obširen spis, v katerem dokazuje potrebo ljudskih stanovanj in zavetišč za mladino in razvija načrt, kako bi se to dalo izpeljati. Po tem načrtu in vojaški važnosti sodeč, čaka Dunajsko novo mesto še lepa prihodnost. Vprašanje je le, če se bodo merodajni faktorji zavzeli za ljudske potrebe s tako vnemo, kakor za druge naprave.

Po deževnem in mrzlem vremenu, so prišli končno vroči dnevi, ki so pokrili prometne ceste na debelo z belim prahom, kateri ob pogostih vetrovih zavije v oblak in meglo celo mesto in okolico, da je še bolj dolgočasna kakor sicer.

Klas.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. julija. Uradno poročajo: Na tirolski fronti so zadale naskakovalne čete v dolini Concei (v Judikarijah) in v Vallarsi sovražniku krvave izgube. V Albaniji so odbile naše čete pri Ardenici sedem sovražnih napadov in so si priborile pri Kalmiju prehod čez Semeni. Severno Berata bojno delovanje še traja.

Dunaj, 28. julija. (K. u.) Na jugozahodu nobenih večjih bojev. V Albaniji smo pri Ardenici vnovič odbili več italijanskih napadov.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

28. julija. Silen koncentracijski ogenj naših baterij v dolini Lagarina, Vallarsi in v dolini Brente, običajen motilni ogenj sovražnih baterij na ostali fronti. Italijanske in francoske patrolje so na več krajih privedle ujetnikov. V zračnih bojih smo sestrelili dve sovražni letali.

Bitka na Francoskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 28. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Živahno delovanje prizvedovalcev. Odbili smo močnejše sunke sovražnikove severno Lyse, ob obeh straneh Somme in severnozahodno Montdidiera. V posameznih odsekih delovanje topništva.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na bojni črti je minul dan mirno. Mali pehotni boji na srednjem ozemlju novih postojank. V Champagni je udril sovražnik pri krajevnih napadih v naše srednje črte južno Fichtelberga. S protisunkom smo ga večinoma zopet vrgli nazaj.

Prvi glavni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Desni breg Marne v posesti Francozov.

Pariz, 27. julija. Uradno: Pritisk, ki ga izvajajo francoske in zavezniške čete že več dni proti nemškim silam, traja dalje. Nemci so se umaknili danes zjutraj na vsej fronti severno od Marne. Naše čete so dosegle splošno črto Bruyerei — Ville — Neuve sur Sere — Courmont — Assy — Grigny — Griselles — La Neuville aux Larris — Chaumuzu. Desni breg je popolnoma očiščen sovražnika.

Berlin, 27. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Bojno delovanje je zvečer večkrat oživilo. Povišalo se je tekom noči posebno na obeh straneh Scarpe v zvezi z uspešnimi napadi angleške pehote.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na bojni fronti med Soissonom in Reimsom se je bojno delovanje od včeraj dalje znatno poglobilo. V Champagni smo delne napade Francozov na obeh straneh Perthesa zavrnili.

Vojna skupina vojvode Alberta.

Uspešni poizvedovalni sunki v Vojezih in v Sundgauu.

Bombardiranje Calaisa.

Bern, 27. julija. »Progres de Lyon« poroča iz Pariza: Bombardiranje Calaisa v noči od nedelje na ponedeljek je bilo izredno silovito. Povzročena škoda je zelo velika. Ubitih je 27 civilistov. To je bilo najhujše bombardiranje, kar so jih imeli v Calaisu.

Ameriške čete na Francoskem.

Washington, 27. julija. General March je naznanil, da so sedaj dešle v Italijo ameriške čete iz Francije. Vsled operacij ob Aisni in Marni stoji sedaj Nemci 11 milj bolj oddaljeni od Pariza. Črta ahirancev je skrajšana za nadaljnih 10 milj. Ta angleški napredek zahodno od Reimsa je dovedel nemške čete na jugu v neprijeten položaj. — Vojni tajnik Baker je pozneje v senatu naznanil, da pričakuje ameriška vojaška komisija, da bo transport ameriških čet v juliju dosegel število 300.000. Skupno se je vkrvalo proti Franciji 1.250.000 mož.

Dogodki v Rusiji.

Čeho-Slovaki pod francoskim vodstvom.

Ženeva, 28. julija. (K. u.) »Echo de Paris« poroča, da poveljujejo Čeho-Slovaki v Sibiriji francoski generali.

Intervencija entente v Rusiji.

Bern, 27. julija. »Berliner Intelligenzblatt« pravi, da je izvedel od sovjetskega poslanika, da se smatra intervencija entente v Rusiji za napako. Ze dejstvo, da se poslužuje ententa Čeho-Slovakov v svoje svrhe, govori za to. Čehoslovaki gibanje je svoj delokrog daleč prekora. To gibanje je umetno in zato se bo ta spekulacija ponesrečila.

Konec boljševiške vlade.

»Der Morgen« poroča iz Berlina: Glasom privatnih poročil iz Moskve s popolnoma objektivne strani, gre kriza boljševikov hitro naprej in bo boljševiške vlade v najkrajšem času konec. Pričakovati je, da bodo boljševiki že v par dneh izgubili ves svoj vpliv in da se morejo v najugodnejšem slučaju držati še kvečjemu 2 do 3 mesece. Boljševiška uprava je popolnoma odpovedala in tudi preskrba z živili je močno ogrožena vsled prodiranja in nastopa Čeho-Slovakov, katerih delovanje se je izpočetka močno podcenjevalo. V Petrogradu se širi lakotna kolera. S padcem boljševikov se bodo dvignile najbrže na desni stoječe skupine menjševikov s pomočjo meščanskih in kapitalističnih skupin. Socijalni revolucionarji levice so vsled umorov voditeljev močno oslabiljeni. Splošno se pričakuje, da bi se Nemčiji brez dvoma posrečilo brez vsakega boja zasedi vsako poljubno ozemlje v Rusiji, če bi novi prečrt ogrožal mir. Z ruske strani se domneva, da je bil imenovan odločni dr. Helfferich za poslanika v Moskvi zlasti z ozirom na pričakovane dogodke v Rusiji.

Rdeča garda zasedla Jaroslav.

Moskva, 28. (K. u.) Po rednem obleganju je rdeča armada zasedla mesto Jaroslav, ki je vsled obstreljevanja močno trpelo. Železniška zveza Moskva-Vologda čez Jaroslav bo zopet vpostavljena.

Trockij proti ententi.

Petrograd, 27. (K. u.) Ljudski komisar Trockij je izdal povelje, da ne smejo vojaške oblasti na noben način pomagati francoskim in angleškim pomorskim ali drugim častnikom. Preprečiti morajo, da ne bodo hodili od mesta do mesta in skrbno nadzorovati vse, kar ti častniki delajo.

Sibirija.

Amsterdam, 27. (K. u.) »Times« so izvedele, da so določila, ki jih ustanovlja dogovor med Združenimi državami in Japonsko glede podpore Čeho-Slovakom v Sibiriji že izvedena. Glavni namen je, da se ohranijo ententi vsi dosednji uspehi Čeho-Slovakov.

Splošna mobilizacija v Rusiji.

Rotterdam, 28. Reuter poroča, da se je splošna mobilizacija v Rusiji začela 17. julija. Mobilizirani delavci so nedavno zborovali v Petrogradu in sklenili, da hočejo braniti uspehe oktoberske revolucije.

Politične novice. Dnevne novice.

+ Za deklaracijo. Prebivalci občine Čeplje, okraj Črnomelj ter Slovenci v občini Nemška Loka na Kočevskem so se pridružili majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba in so nam poslali tozadevno izjavo s 190 podpisov.

+ Občina Suhor pri Metliki. Tukajšnji občinski odbor zbran v seji dne 14. julija 1918 jemlje okrožnice deželnega odbora z dne 21. junija 1918, št. 7078, 3. julija 1918, št. 7579, ter 3. julija 1918, št. 7580, na znanje in izjavlja, da neomajeno in neustrašeno vztraja na stališču državnopravne deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter izrecno odklanja vsako drugo stališče, naj se mu predlaga od katerekoli strani. Dalje izjavlja občinski odbor, da z Ante Trumbičem in njegovimi letaki nima in noče imeti nikakega stika ter z ogorčenostjo zavrača vsa sumničenja in podtikanja, naj pridejo od katerekoli strani, ker tukajšnji občani so v tej svetovni vojni dovolj dokazali zvesto in ljubezen do države ter spoštovanje in globoko udanost do naše habsburške vladarske hiše.

+ Sebe ne vidijo. Nemški časopisi kaj radi očitajo in tožijo, da slovenska duhovščina preveč deluje za narod, a sebe ne vidijo, ko pribijajo celo na cerkve velike lepake »Auf zum deutschen Volkstag in Lieblich!«

+ Sprejemi pri cesarju. Cesar je v petek sprejel nadvojvoda Viljema in Alberta Rajnerja. Dopoldne je, kakor smo že poročali, zaprisegel novoimenovanega ministrskega predsednika barona Hussaraka in nato sprejel v posebni avdijenci. Dalje so bili sprejeti: vojni minister Stöger-Steiner, kabinetni ravnatelj dr. pl. Seidler, baron Flotow, poslanik grof Oton Czernin, poslanec Malik.

+ Nova hrvatska vlada. »Hrvatska Država« piše: Med frankovci že kurzira sestava nove vlade, ki jo je prinesel dr. Horvat z Dunaja, odkoder se je v petek povrnil. Sestava bi bila sledeča: Ban Rauch; podban Labaš; pravosodje Kušutić; nauk in bogočastje Mikšić; gospodarstvo nepopolneno.

+ Hrvatski podban Krišković odstopi. V petek se je vrnil podban dr. Krišković iz Budimpešte v Zagreb. V Budimpešti je več ur konferiral z ogrskim ministrskim predsednikom Wekerlejem in hrvatskim ministrom Unkelhäuserjem. Ker je prišlo tekom teh konferenc do nasprotij v naziranju, je sklenil podban odstopiti. — Zagrebški »Glas« poroča, da je podban že odstopil.

+ Cenitev vojnih škod v Bukovini. Domobranksko ministrstvo je odredilo cenitev vojnih škod v Bukovini. Ta akcija ima edino le namen, zanesljivo dognati obseg vseh na zasebni lastni povzročeni škod in nikakor ne daje pravice na povračilo zanje iz državnih sredstev. — Kaj pa Primorsko?

+ Holandski krompir in nemški premoč. Korespondenčni urad poroča, da bo Holandska nadaljaj izvoz zgodnjega krompirja v Nemčijo ustavila, ker potrebuje krompir za lasno prebivalstvo. Doslej je izvozila v Nemčijo približno 1000 vagonov krompirja. Nemčija, ki je za krompir dajala Holandski premoč, bo nadaljnji izvoz premoča v Holandsko ustavila.

+ Vohunstvo v Nemčiji. V Hamburgu so obsodili Svecarja Ervina Altemanna zaradi veleizdaje na 12 let ječe. Pošiljal je važne vesti v Švico, od tam jih pa je prejemal sovražnik. — Na štiri leta ječe so obsodili prodajalko Karolino Koch iz Marburga zaradi poskušane veleizdaje. — Na 12 let ječe so obsodili vojaškega begunca topničarja Karla Buchert zaradi izdajstva in izdaje vojaških tajnosti.

+ Henderson zahteva pogajanja z Nemčijo. »Vossische Zeitung« poroča iz Berna, da je Henderson v nekem nagovoru v Oldhamu pozval Lloyda Georgeja, naj se s posredovanjem nekega nevtralnega odbora prične pogajati z Nemčijo. Predzgovori angleške vlade ne bi vezali, pač pa bi mogli dovesti do sporazuma.

+ Delavski štrajh na Angleškem. Vsled stavke v nekaterih municijskih tovarnah na Angleškem je vlada razglasila, da bo vpoklicala v vojaško službo vse delavce, ki bodo po nedelji še stavkali. — »Stockholm. Tidningen« poroča, da zavzema stavka vedno večji obseg. Zastopstvo 300.000 delavcev v Leedsu je sklenilo, da proglasi splošno stavko, ako vlada ne odneha s prislilnim nastavljanjem. V okrožju Birminghama stavka sedaj nad 100.000 delavcev.

+ Obtožba Bratianovega kabineta. Iz Bukarešta poročajo: Preiskovalni odsek zbornice za obtožbo ministrstva Bratianovega je svoja dela končal in jih predložil zbornici. Odsek je spravljal na dan več, kot so pričakovali. Našli so se akti in dokumenti, ki zelo kompromitirajo Bratianovo vlado. Ze na podlagi teh dokumentov bi bilo mogoče proti bivšemu kabinetu sodno postopati.

— Občni zbor K. T. D. Občni zbor K. T. D. se vrši, kakor smo že poročali, dne 6. avgusta ob pol 3. uri popoldne v dvorani Katoliške tiskarne, III. nadstropje. Glede kandidatov za volitev v odbor se jet dosedanjí odbor soglasno pridružil predlogu gg. duhovnikov za kompromisno listo. Na tej listi so kot kandidati naslednji gospodje: Arko Mihael, dekan; Azman dr. Ciril, profesor; Cankar dr. Izidor, urednik; Čadež Anton, katehet; Čekal dr. Ferdinand, kanonik; Finžgar Francišek, župnik; Grivec dr. Franc, profesor bogoslovja; Kalan Andrej, prelat; Koblar Anton, dekan; Lavrenčič Ivan, dekan; Pečjak dr. Gregor, profesor; Sušnik Ivan, kanonik; Ušeničnik dr. Aleš, profesor bogoslovja; Ušeničnik dr. France, profesor bogoslovja. — Zeleti je, da se gg. udje osebo udeleže občnega zbora; kdor pa ne more, naj v smislu društvenih pravil pošlje glasovnico s svojim podpisom odboru K. T. D. v Ljubljani vsaj do 5. avgusta.

— Suhor. Občinski odbor je dne 14. julija 1918 na predlog g. duh. svetnika in župnika Jak. Pavločiča soglasno imenoval prevzvišenega g. knezoškofa dr. Ant. Bonaventura Jegliča ob 20letnici njegovega na vse strani neumorno delavnega vladikovanja za Cerkev in narod ter vsled odločne vztrajnosti za bodočo Jugoslavijo v Avstriji za svojega častnega občana.

— Šenčur. V seji občinskega zastopa šenčurskega dne 26. julija je bil imenovan za častnega občana presvetli g. knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič.

— Duhovniške vesti. Prior nemškega v Ljubljani je imenoval P. Gvidona Krišča za II. kaplana v Črnomlju, P. Pavlina Bitnarja, dosedaj kaplana v Podzemlju, za I. kaplana v Metliki.

— Za provincijala hrvatske province kapucinov je imenovan o. Odorik Ožeg.

— Slovenska krajevna imena. Še vedno piše večina strank popačena krajevna imena mesto pravih. Bodimo vendar dosledni v tem oziru! Zgodili so se slučaji, da je nemški poštni urad iskal vas Billich Graz na Stajerskem ali občino Kircheim na Koroskem. Ali so morda Hruscevi bolj ponosni, če napišejo Hruschewje, se hočejo li tako ovekovečiti? Koliko Slovencev ve, kje leži n. pr. Mitter Feichting, ali kaj in kje je Kronau? Bodimo dosledni!

— Utonil je dne 18. t. m. popoldne pri novomeškem kolodvoru vojak Andras Iwanicki iz Rawe Ruske v Galiciji, star 37 let. Zapušča vdovo in tri otroke.

— Strela je udarila dne 21. t. m. v senico pri posestniku Parklju v Prečni. Vzga-lo se je seno, ljudje so takoj ogenj opazili

in preden se je mogel razširiti, zadušili. Domača dekleta, ki so med največjim naličjem neumorno pomagala pri brizgalni in drugih gasilskih delih, zaslužijo pohvalo.

— **Toča.** Na Vrhniki in okolici je večeraj huda toča napravila veliko škodo na poljskih pridelkih.

— **400.000 kron** so nabrali na narodni praznik na Hrvatskem in Slavoniji za lačne otroke.

— **Iz italijanskega ujetništva** in sicer iz Nocere Umbre se je brzojavno oglašil od zadnje ofenzive ob Piavi pogrešani kadetni aspirant gorskega strelskega polka št. 2 Ferdo Wigele iz Loškega potoka.

— **Kamnik brez ure.** V Kamniku so imeli tri javne ure v zvonikih in sicer pri župni cerkvi na Šutni, na Zalah in pri samostanski cerkvi. Odkar so pobrali zvonove, ne gre nobena ura več.

— **Znamenje časa.** Ker je na Hrvatskem veliko pomanjkanje papirja, je izdal hrvatski ban naredbo, po kateri so prepovedani vsi gledališki in kinematografski lepaki in letaki.

— **Hlebec kruha 200 kron.** Dunajski listi poročajo: V soboto je bil na Dunaju aretirani nek vojak v ogrski uniformi, ki je prodajal hlebec ogrskega kruha po 200 kron.

— **50 kg petroleja za 3 mesece** za obično s sedemsto prebivalcev nam je dala aprovizacija na Notranjskem. Ja, ja! Mi ne svetimo, svojo revščino vidimo tudi brez svetilke.

— **C. kr. pošta s strgano malho.** Poštni sel, kateri raznaša vsakdanjo pošto c. kr. poštnega urada v Vipavi po vaseh Slap, Erzelj in Planina, nam donša pisma, časopise in denarne vrednosti v škandalozno strgani erarični malhi. Vsa je oguljena in ima razen treh večjih še par malih lukenj po vrhu. Drobiž se torej selu sploh ne more dati, ker ga ta famozna malha ne drži. Slavna vipavska pošta skrbi le za to, da sel svojo slavno malho skrbno s ključem zaklepa, češ, saj je zaklenjena!

— **Štiri dni** je rabila brzovjaka iz Vrbe na Koroškem na Planino pri Vipavi. Dotična oseba, katera je od tam na Koroškem brzovjavila dan in uro svojega prihoda v Vipavsko dolino, je seve sama po železnici prej došla, kakor brzovjav po elektriki. Vojna je torej demoralizirala tudi že elektriko.

— **Oidium, plesnoba na grozdju,** neka vrsta glivic, ki je prišla kakor perenosperja iz Amerike, se je prikazal na brajdaš v Vipavski dolini. Deževno vreme, posebno pa pogosti veter in solnce vmes, sta to grozdno bolezen precej razširila, kar pa je letos tem bolj nevarno, ker nam manjka žveplene moke. Ponovno škropljenje z bakrenim vitriolom in tudi z apnom razširjanje oidijsa vsaj nekoliko omeji. Treba pa je škropiti le grozde, zato moramo pregosto listje prej odtrgati.

— **Dražba lova.** V ponedeljek, dne 5. avgusta ob pol 10. uri se bodo oddali pri c. kr. okr. glavarstvu v Kamniku občinski lovi Lahovče, Mlačka, Nevlje in Špitalič, v torek, dne 6. avgusta ob pol 10. uri pa občinski lovi Rašica, Češnjice in Prevoje potom javne dražbe za nadaljnjih 5 let v zakup. Lovi se bodo združili za vsako občino posebej v gorinavedenem zaporedju. Dražbeni pogoji so na vpogled pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kamniku.

— **Prodaja ukrajinskih konj.** V petek, dne 2. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne se bo vršila prodaja ukrajinskih konj pred jahalnico poleg Nušakove vojašnice v Trnovskem predmestju v Ljubljani. Konji so lastnina »Kranjskega deželnege mesta za vnovčevanje živine v Ljubljani« in jih lahko dobi vsakdo, izvzemši prekupceve. Kupnino bo treba takoj plačati. Povodec (halfiro) naj vsakdo prinese s seboj. Konje prodajamo tudi sicer vsak dan in se je zglasiti v naši pisarni na Turjaškem trgu št. 1.

— **Orkan v Dedči vasi na Dolenjskem.** Iz Trebnjega nam poročajo: Dne 26. t. m. je divjal v Dedči vasi strašen vihar. Strelsel ni le sadja z dreves, temveč je raval tudi drevesa sama iz tal ter jih metal po tleh. Med drugim drevjem je izruval tudi orjaško hruško, ki je dala lansko jesen en voz hrušk. Naredil je veliko škode na strehah, vrtovih in posebno še na polju, kjer je po nekaterih njivah težko pričakovani pridelek takorekoč uničen. Pokončane so najlepše koruzne, prosene, ovsene in druge njive. Tudi semenska detelja je jako trnela. — Dedča vas stoji na hribčku in je obdana z gozdom. Zato se človeku še bolj čudno zdi, da je nad to mirno vasjo vihar tako divjal.

— **Maksim Gorki.** »Corriere della Sera« poroča, da je Maksim Gorki zbolel za grižo in da ni upanja, da bi ozdravil.

— **Tatvina konj.** V noči od 22. do 23. t. m. so ukradli in odpeljali neznan tatovi posestniki Neži Kos v Ločni, občina Prečna, dve kobilici in voz v skupni vrednosti 12.000 kron. To je že tretja tatvina, ki se je v tem letu pri posestniki Kos izvršila. Meseca januarja ji je bilo ukradeno živeža in obleke v vrednosti 2600 K. Pred kratkim na s polja čebule in drugih poljskih

pridelkov za 200 K. Iz načina, kako so bile vse te tatvine izvršene, je sklepati, da so tatovi prav domačini. Orožništvo jim je že na sledu.

— **Išče se ovčar,** lahko tudi z družino 3 članov, ki bi imel veselje do ovčereje, na neko graščino v bližini Ljubljane. Stanovanje in oskrba je zastoj poleg tega še primerna plača. Prosilec lahko ostane stalno na graščini, tudi po vojski. Pojasnila daje posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

lj Šentpetersko prosvetno društvo. III. družabni večer se vrši v nedeljo, dne 4. avgusta 1918 na vrtu hotela Union, v slučaju neugodnega vremena pa v dvorani. Sodelujeta društveni orkester in mešani pevski zbor. Izredna vaja pevskega zbora se vrši jutri, v torek, ob pol 8. uri zvečer.

lj Starši ljubljanske šoloobiskujoče mladine se posebno opozarjajo na 4. resolucijo, ki jo je sprejelo ljubljansko učiteljsvo na svojem sestanku in jo objavlja naš list na drugem mestu.

lj Inženerski izpit je napravil na češki tehniki v Pragi g. ing. Tavčar Lojze, rodom Ljubljčan.

lj Pozor svinjerejci! Ker je zopet došlo cepilo proti svinjski rdečici, se posestniki opozarjajo, naj se, kdor hoče imeti prašiče cepljene, zglašijo v pisarni mestne klavnice (tudi pismeno).

lj Trinajsto odlikovanje je dobil tekom vojne stotnik v generalnem štabu g. Anton Lokar, sin g. nadučitelja v pokoju Ivana Lokarja iz Ljubljane. Bolgarski kralj mu je podelil križ za hrabrost.

lj Odlikovanja za civilne zasluge. Cesar je podelil križec za civilne zasluge 2. razreda finančnemu svetniku Pavlu Jerovcu, fin. nadsvetniku Henriku Kittagu in Hermanu Nischeslu pl. Rogenfeldu križec 3. razreda računskemu asistentu Francu Lenarčiču, vsi v Ljubljani.

lj Ljubljansko učiteljsvo se je v petek, 26. t. m., polnoštevilno zbralo v telovadnici II. mestne šole, da določi za novo šolsko leto program, kateri obsega resolucije, ki jih objavimo. S temi resolucijami se strinjamo tudi mi, ker obsegajo delo učiteljsva v šoli kakor tudi zboljšanje njegovega gmotnega položaja. Resolucije se glase: Ljubljansko ljudsko-šolsko učiteljsvo, zbrano na sestanku v telovadnici II. mestne deške ljudske šole dne 26. julija, je sprejelo soglasno sledeče resolucije: 1. Merodajne korporacije, to so: mestni magistrat, c. kr. mestni in deželni šolski svet se pozivljajo, da izposlujejo s prihodnjim šolskim letom izročitev vseh ljubljanskih ljudskoškolskih poslopij svojemu namenu. Popravilo in snaženje tri leta drugim svrham služečih in skoro sedaj že eno leto praznih poslopij je treba izvršiti takoj, sicer bi bila primorana ljubljanska mladina, ki je v vzgoji in pouku zelo zanemarjena, zopet posecati nedostaten pouk, kar se dogaja na veliko škodo najnedolžnejših že štiri leta. 2. Pri vojaških oblastih naj posredujejo za oprostitev onih učiteljev, ki so morali takoj po sklepu šolskega leta v vojaško službo. Oprosti naj se tudi ostali del ljubljanskega učiteljsva, ki naj nastopi učiteljsko službovanje gotovo 15. septembra; sicer bi bila uvedba takozvanega normalnega pouka brez učiteljev z otvoritvijo šolskih poslopij iluzorna zato: a) ker ljubljansko učiteljsvo ne more prevzeti pod sedanjimi aprovizacijskimi razmerami na noben način več poučevanja v dveh razredih, kajti tudi ljubljanski učitelj ima pravico živeti samo enkrat na svetu; b) tak pouk mu vzame še ostali del telesnih sil, da ni tako postopanje več v interesu uspešnega poučevanja šoloobiskujoče mladine in obremenjuje po nepotrebnem in po krivdi drugih pokojninskih fond; c) v dveh razredih se učitelj prehitro izčrpa in ni več garancije za dober in uspešen pouk. 3. Šolska oblast mora s prihodnjim šolskim letom nastavljanje na deških šolah od inkl. III. razreda dalje samo moške učne moči; učiteljice naj poučujejo v prvih dveh razredih. Vsem je znano, da jim v višjih razredih ni mogoče vzdržati discipline vsled vojnih razmer tako pokvarjene mladine. 4. Starši in namestniki šoloobiskujoče mladine se pozivljajo, da store potom svojih političnih in izobraževalnih društev primerne korake v dosegu rednega in uspešnega pouka. Tak pouk zahteva: a) Korist in skrb mobiliziranega očeta; b) nezmožnost mater nadzorovati razposajene otroke, ker jih ali ne ubogajo ali nimajo časa jih vzgajati. Polovica takih skrbi in odgovornosti odpade z urejenim poukom. 5. S temi predlogi in načrti, ki se objavijo v časopisju in predložijo potom učiteljskih organizacij na merodajna mesta, se oddolži ljubljansko učiteljsvo svoje vesti in vzvišeni nalogi ter bi stopalo rade volje s prihodnjim šolskim letom na trudapolno delo. 6. Učitelji smo fizični in psihični delavci. Prosimo mestni magistrat, deželni odbor in c. kr. deželno vladu, da nas podpirajo in dajejo na razpolago živila po cenah, ki ne smejo pressegati nikdar našega finančnega položaja. Slavna deželna vlada se nadalje prosi za

nujno vpeljavo in strogo nadziranje maksimalnih cen glede vseh živil, ker sicer pri vedno rastoči dražini vse naše doklade skoraj nič ne zaležejo. 7. Na glede na pristržene državne draginjske doklade prosimo mestni magistrat, da dovoli učiteljsvu za leto 1918, enkratno občinsko doklado. Eventualni izgovori: ni kritja, ne držijo. Ako so na razpolago tisoči, milijoni in milijarde za druge namene, se najde tudi par stotakov za ljudske potrebe.

lj Umrla je danes zjutraj ob 7. uri po kratki, mučni bolezni gospa Marija Zalesjak, soproga poslovodje c. kr. tob. reziže g. Henrika Zalesjaka ter mati c. kr. poročnika g. Stanka Zalesjaka. Pokopali jo bodo jutri popoldne ob 6. uri. N. p. v. m. Velecenjeni rodbini iskreno sožalje!

lj Umrla so v Ljubljani: Suzana Meitz, zlatarjeva vdova, 58 let. — Ivan Slamnjak, zasebnik, 76 let. — Katarina Habe, užitarica, 84 let. — Fran Zupančič, rejenc 4 leta. — Franc Steiner, sin železn. uslužbenca, 10 let. — Ana Oblak, sodarjeva žena, 35 let. — Viktor Zupan, rejenc, 7 let. — Avguštin Petelin, čevljar, 42 let. — Josip Blaž, umir. ravnatelj zemljiške knjige, 78 let.

lj Tatvine na ljubljanskem polju so na dnevnem redu. Ljudje kradejo krompir, fižol, žanjejo žito itd. Sedaj so se lastniki polja dogovorili z mestno občino, da bo ta nastavila več poljskih čuvajev. Polovico stroškov trpi mestna občina, drugo polovico pa lastniki. Čuvaji bodo oboroženi. Tudi državna policija naj bi tu vršila svojo dolžnost.

Štajerske novice.

š »Mnogobrojen večer« vojnege albuma 87. pešpolka v Celju. V soboto dne 3. in v nedeljo dne 4. avgusta bo v mestnem gledališču prireditev, katera obeta postati izreden dogodek s prijaznim in požrtvovalnim sodelovanjem vseh tukajšnjih družabnih krogov, s pomočjo pridnega delovanja odbora in pospeševanja, ki prihaja od vseh krogov. Tudi zunanji krogi se zanimajo z dopisi in darovi za ta plemeniti namen, tako da bo mogoče darovati bogati donesek vdovam, sirotam in invalidom. Bogati, mnogovrstni spored je dovršen, skušnje napredujejo z navdušenim veseljem. Tudi glede pijače in jedil je preskrbljeno s poslanimi darili, kolikor je pač mogoče v tem težkem času. Prihodnji teden naznamo vse posamezne točke sporeda in določimo, kedaj bo razprodaja vstopnic.

š Rečica ob Savinji. Za našo osirotelo deco se je na poziv odbora slovenskih, hrvatskih in srbskih žena v župniji na Rečici nabrala vsota 523 K ter odposlala na: Prvo hrvatsko štedionico v Zagrebu.

Primorske novice.

p Iz sodne službe. Za prvega državnega pravdnika v Pulju je imenovan državni pravdnik z naslovom in značajem prvega državnega pravdnika v Rovinju, Maks Cerne.

p Podporno društvo za begunce z juga na Dunaju poroča, da mu je radi pomanjkanja sredstev nemogoče podeljevati v bodoče denarnih podpor. Društvo bo tudi v bodoče intenzivno delovalo in dajalo pravne svete v vseh vprašanjih, ki se tičejo interesov beguncev (begunska podpora, vojaška podpora, vrnitev v domovino, državne podpore in posojila i. t. d.). V tem oziru se opozarjajo begunci, da je v njihovem lastnem interesu, ako se obrnejo sami ali po kakem begunskem zaupniku na najbližje podporno društvo, ki jim bo šlo kakor tudi podporno društvo na Dunaju z vsemi mogočimi nasveti in navodili, ki jih more dati urad narodnega tajništva, na roko. Ni umestno obračati se v eni zadevi na več podpornih društev. Za južne pokrajine obstoje sedaj sledeči uradi: za severno Tirolsko v Inomostu, deželni dom; za južno Tirolsko v Tridentu, via Lunga 21; za Štajersko v Gradcu, mestna posvetovalnica; za Koroško v Ljubljani, Dunajska cesta 38; za Trst v Trstu, via Madonna del Mare 2; za Istro v Koprju, kooperativna poljedelska zadruga; za Goriško in Gradiško v Gorici, via Municipio 4. Društva, tajništva in zaupniki se bodo potrudili, da se rešijo prošnje kolikor mogoče hitro in ugodno. — Podporni odbor za begunce z juga, Dunaj I., Landskrongasse 1.

Prosveta.

pr Koncert. Gospod Josip Procházka, odlični slovenski skladatelj, bivši profesor Glasbene Maticе, sedaj profesor konservatorija v Pragi, nastopi po več letih zopet pred ljubljanskim občinstvom v koncertu v četrtek 8. avgusta, katera ga priredi naš slavni c. kr. dvorni operni pevec g. Julij Betetto v Unionski dvorani.

pr Profesor Weilen umrl. Profesor germanistike na dunajski univerzi, dr. A. Weil vitez Weilen, se je ponesrečil pri nabitiranju gob v Böcksteintalu pri Gasteinu. O pokojniku ne moremo trditi, da ga bodo številni kandidati slovenske narodnosti, ki

so imeli z njim opravka pri izpiti, ohranili v hvaležnem spominu. Odbijal je tudi že po načinu svojega občevanja. Njegov oče je bil urednik znanega dela cesarjeviča Rudolfa: »Die österreichische Monarchie in Wort und Bild.« Pokojnik je veljal za strokovnjaka na polju zgodovine nemškega gledališča in znan kot kritik dvornega gledališča.

pr Gospodarska in kmetijska knjižnica Maticе Hrvatske. Na letošnjem občnem zboru Maticе Hrvatske so sklenili, da začne Matica s sistematičnim izdajanjem gospodarskih in kmetijskih knjig, da tako popravi, kar se je doslej v tem oziru zamudilo in pripomere narodu do višje izobrazbe in napredka v gospodarstvu. Izdajala bo temeljita dela o gozdarstvu, trgovini, kmetijstvu, industriji, rudarstvu, pomorstvu, zdravstvu itd. V to svrhu je začela zbirati poseben fond in se obrača do posameznikov, posebno pa do zavodov in društev s prošnjo za prispevke, ki se pošiljajo na odbor Maticе Hrvatske v Zagrebu.

pr Zanimiva tožba gledališkega ravnatelja. Kraljica novejših nemških operet je »Dreimäderlhaus«, popolnoma dostojno delo, komponirano z uporabo Schubertovih melodij, ki je zaeno glavna oseba v igri. Opereta je dala povod zanimivi tožbi. V januarju 1916 je kupil ravnatelj Friedrich nekega berlinskega gledališča pravico, da sme samo on vprizarjati opereto v Berlinu pod sledečimi pogoji: Opereta se mora peti dan na dan toliko časa, dokler znašajo kosmati dohodki sedmerih zaporednih predstav vsaj 6000 mark. Založniku je treba plačati šestprocentno tantijemo v vojnem času in osemprocentno v mirnem času. In začeli so peti »Dreimäderlhaus« 11. februarja 1916 in so jo peli dan za dnem nad 700 krat, a še vedno ima privlačno silo in dohodki v enem tednu niso hoteli niti enkrat pasti pod 6000 mark. Ravnatelj gledališča bi bil pa bržkone rad uprizoril še kako drugo delo in je vložil tožbo proti založništvu, naj se pogodba razdere, češ, 6000 mark je premalo za en teden in igralci so se tako naveličali peti dan za dnem isto stvar, da morajo znoreti, če jih ne reši sodišče tega dela. A sodišče ni hotelo, češ, število ljudi, ki delajo dan na dan isto delo neprestano, je ogromno, pa se nikdar ne slisi, da bi kdc raditega trpel škodo na duševnem zdravju. Zato bodo tudi igralci vzdržali, če opravljajo po 2 ali 3 ure na dan kako delo, ki so ga naveličani.

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odbora dne 26. julija 1918. Zopet grozi Ljubljani največja nevarnost, da bo ostala koncem prihodnjega tedna brez kruha. Pred dnevi se je namreč izkazalo, da ne bodo prišle pravočasno obljubljene pošiljave ječmena, ki so bile namenjene za mlin. Mestna aprovizacija je takoj prosila ljubljanskega državnega poslanca dr. Ravniharja, da intervenira v ministrstvu za ljudsko prehrano. Dr. Ravnihar je zahteval takojšnjo pomoč in opozoril ministra na veliko pomanjkanje v Ljubljani. Minister je takoj obljubil odpoveč. Vendar do danes še ni nobenih izsledov, da bo ministrova obljuba tudi izpolnjena. Sicer je došlo dva vagona ječmena, ki pa še daleč ne zadostujeta. Tudi mletev teh dveh vagonov je za enkrat nemogoča, ker Majdičev valjni mlin v Kranju, ki jih je prevzel, potrebuje za enkratno mletev najmanj 8 vagonov žita. Nakazanih je še nadaljnjih 80 vagonov ječmena, vendar je to le nakazilo, ki je še zelo oddaljeno od izvršitve. Moke za peko nima mestna aprovizacija niti kilogram v zalogi. Pekarne imajo moke za peko do ponedeljka in jim od tega dne dalje popolnoma poide. V zalogi ima pa še mestna aprovizacija 320 vreč boljše moke, ki je bila namenjena za razdelitev na izkaznice za moko. V očigled dejstvu, da mora mestna aprovizacija v interesu splošne prehrane storiti vse, kar je v danih razmerah mogoče, samo da ni peka kruha ustavljena, razdeli mestna aprovizacija zadnjo zalogo, 320 vreč moke med pekarne. Ta množina zadostuje le za tri dni, to je za torek, sredo in četrtek prihodnji teden. Če do četrтка ne dobi mestna aprovizacija obljubljene ječmeneve moke, bo Ljubljana v petek brez kruha in bo ostala toliko časa, da ne pride naznanjena in od centralnih oblasti zatrdno obljubljena moka za kruh. Od torška do četrтка bo imela Ljubljana nekoliko boljše kruh, ker se bo pekel iz moke, ki je bila namenjena za kuho. S to kratko dobo boljše kruha še ni nikakor rečeno, da pridejo boljše časi, to tem manj, ker se izpraznjuje zadnja zaloga mestne aprovizacije. Takoj, ko dobi aprovizacija zopet prvo pošiljatev moke za kruh, bo ječmeneva moka, ki je gotovo še slabša od sedanjih mešanic. Namesto moke za kuho, razdeli aprovizacija prihodnji teden na izkaznice po četrt kilograma mlevskih izdelkov in sicer na ta način, da dobe nekateri okrajji po četrt kilograma koruzne

ga zdroba, zopet drugi okraj pa po četrtilogramu ješprenja. Sedaj, ko že davno nima mestna aprovizacija nobenega prekajenega mesa na zalogi, se razširjajo po Ljubljani neosnovane govornice, češ, da se je izpeljalo iz aprovizacijskih skladišč po cele vozove prekajenega mesa. Konstatirano bodi, da je mestna aprovizacija v pretekli seziji posušila in razdelila med prebivalstvo 38.000 kg prašičjega mesa. Od te množine je bilo pokvarjenih le 423 kilogramov, kar je pa skrajno malenkostna množina, če se pomisli, v kakšnih okoliščinah in razmerah je morala aprovizacija prekajevati meso. Po izjavi veščakov je to množina, s katero je morala mestna aprovizacija že v naprej računati in kateri se pri največji pazljivosti tudi izogniti ni mogla. Kakor rečeno, o celih vozovih pokvarjenega mesa niti govora ni in so to le besede onih ljudi, ki veliko govore, a malo vedo. Pretekli teden se je organom tržnega nadzorstva posrečilo konfiscirati na kolodvoru čez 200 koštrunov, ki so bili namenjeni za izvoz preko deželne mej. Blago ni bilo kranjske proveniencije, ampak utihotapljeno iz Hrvaške. Aprovizacija je izročila koštrune v razprodajo mesarjem, ki so prodajali meso na ljubljanskem trgu. Vsled nesporazumljenja in pomotoma so mesarji nastavili ceno za koštrunovo meso po 10 K za kilogram. Ko so bili potem mesarji opozorjeni, da morajo prodajati konfiskat po običajnih tržnih cenah, se je cena koštrunovemu mesu dvignila na 16 kron za kg. Konfiskacija mestnega magistrata namreč še ni potrjena od c. kr. deželne vlade in že trgovska previdnost narekuje, da se mora zaplenjeno blago prodati po tukajšnjih običajnih tržnih cenah, ker bi bila drugače predočena nevarnost, da bi nastala vsled nizke cene velika diferenca, katero bi morala poravnati mestna občina. Mestna aprovizacija bo skušala dobiti primerno množino od konfisciranega blaga, da ga razdeli ubožnim slojem. Aprovizacijski odsek sklepe naprositi c. kr. deželno vlado, da zaseže čebulo na korist Ljubljani. Zelo nujno je, da se že enkrat napravi konec vedno večjemu izvažanju čebule iz dežele in prepreči navijanje cen. Če bo šlo tako naprej, se prav lahko zgodi, da bo Ljubljana brez čebule. Obenem prosi mestna aprovizacija deželno vlado, da izreče že danes zaplembo vsega v ljubljanski okolici pridelanega poznega zelja na korist Ljubljane. Vedno bolj se tudi pojavljajo pritožbe, da na ljubljanskem sadnem trgu nihče več ne upošteva maksimalnih cen. Cene so z vsakim dnem višje in bo kmalu sadje na prodaj le najpremožnejšim slojem in ga ogromna večina prebivalstva ne bo mogla kupovati, ker bo veliko predrago. Že sedaj se izvažajo v drugo zelenjavo vred tudi velike množine sadja iz Ljubljane. Da se vse to prepreči, je sprejel mestni aprovizacijski odsek sledeče predloge: Mestna aprovizacija nakupi v lastni režiji večje množine raznega sadja, predvsem jabolk, hrušk in češpelj. Sadje proda potem aprovizacija na ljubljanskem trgu in skuša s tem uplivati na splošne tržne cene. Mestna aprovizacija opozori nadalje obrtno oblast in c. kr. deželno vlado, da najstrožje nastopi proti vsem onim prodajalcem, ki se ne bi ravnali po maksimalnih cenah in imeli tudi te cene označene v svojih prodajalnih prostorih. Končno prosi mestna aprovizacija c. kr. deželno vlado, da ji podeli pravice zaplenjevati na kolodvorih za izvoz namenjeno sadje. Ta pravica se pa ne sme raztezati samo na Ljubljano, ampak tudi na vse izvenljubljske kolodvore. Odsek naroča svojemu predsedniku, da predloži te sklepe c. kr. deželni vladi.

a Mast za VII. in VIII. okraj se bo delila v vojni orodarijni v Gosposki ulici po sledečem redu: V torek, dne 30. t. m., popoldne pridejo na vrsto stranke VII. okraja št. 1 do 400, popoldne št. 400 do 800, v sredo dne 31. t. m., popoldne št. 800 do konca in VIII. okraj št. 1 do 200, popoldne št. 200 do konca. Mast dobe po 20 dgk na osebo izključno le one osebe, ki imajo nakazilo za mast s kuponom za mesec julij. Cena 48 K za kilogram. Posodo je prinesiti s seboj.

a Nova nakazila za krompir. Pravkar so vse stranke v Ljubljani dobile nove zelene izkaznice za krompir. Prav rado se dogodi, da stranke izgube izkaznice in prihajajo v aprovizacijski urad s prošnjami, da naj se jim da nove. Tem željam pa aprovizacijski urad nikakor ne bo mogel ugoditi, ker je vsaka stranka dolžna, da kar najvestneje pazi na svojo izkaznico. Nujno priporočamo vsem strankam, da na svoje izkaznice natančno in razločno napišejo s črnimol svoj naslov. To je pred vsem zato

potrebno, da se stranki lahko vrne izkaznico, če jo je izgubila in je izkaznico najditelj izročil v aprovizacijskem uradu.

a Krompir za III. okraj. V torek, dne 30. julija bo mestna aprovizacija razdeljevala krompir za vse stranke III. okraja na nova zelena nakazila za krompir, ki so jih pravkar razdelile krušne komisije. Določa se ta-le red: od 8. do 9. dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 6. št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilogram, kilogram stane 1 K.

a Krompir za IV. okraj. V sredo dne 31. julija bo mestna aprovizacija razdeljevala pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir za vse stranke IV. okraja na nova zelena nakazila za krompir, ki so jih pravkar razdelile krušne komisije. Določa se tale red: od 8 do 9 št. 1 do 200, od 9 do 10 št. 201 do 400, od 10 do 11 št. 401 do 600, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 601 do 800, od pol 3 do pol 4 št. 801 do 1000, od pol 4 do pol 5 št. 1001 do 1200, od pol 5 do pol 6 št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja. Kilogram stane 1 K.

a Razdelitev krompirja v občini Moste se vrši v torek, dne 30. julija od 8. do 12. ure dopoldne iz skladišča pri Mausarju. Ker je le prav majhna množina na razpolago, so izključeni železničarji in vsi tisti, ki so sadili krompir. Stranke naj se zglase s številkami in pripravijo potreben denar. Vsaka oseba dobi 1 kilogram, ki stane 1 krono. Na zamudnike se ne bo oziralo.

a Marmelada na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo marmelado v sredo, dne 31. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9 št. 1 do 150, od 9 do 10 št. 151 do 300, od 10 do 11 št. 301 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 1 kg marmelade. Kilogram stane 2 kroni.

a Civilnim državnim vpokojencem (tudi vdovam in sirotam) se bo oddajal 1., 2. in 3. avgusta popoldne od 2. do 6. ure v skladišču v Vegovi ulici h. št. 8, pritličje, fižol. Na vrsto pridejo 1. dan stranke s črkami A do I, 2. dan one od K do P in tretji dan vse ostale. Vsaka oseba dobi pol kilograma, kilogram stane 1 K 60 vin. Papir, posodo in drugo za blago naj prinesejo stranke s seboj. Denar naj imajo pripravljen o d š t e t.

Po zavarovalnem oddelku c. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote se je podpisalo skupaj preko 100 milijonov kron VIII. vojnega posojila. Razven tega je bilo doslej podpisanih v obliki zavarovanj na VIII. vojno posojilo po zakladovi pogodbeni družbi, nadaljnjih 352.9 milijonov kron.

Skupni uspeh tega zaklada bode znatno presegal podpise na VII. vojno posojilo, ker se v smislu pooblastila c. kr. poštno-hranilničnega urada priglasijo iz skupnih nabiranj kakor tudi zavarovanja vojnega posojila še nadalje sprejemajo.

Tudi vsak nadaljnji podpis in vsako zavarovanje vojnega posojila pri vojaškem zakladu za vdove in sirote zviša s polnim podpisanim ozir. zavarovanim zneskom skupni uspeh VIII. vojnega posojila.

»Franz Josef« grenčiča odstrani ohlapnost črevesnih mišic, poživl kroženje krvi v spodnjem delu telesa in poskrbi za zdravno prebavo in mirno spanje.

Darovi.

DAROVI ZA DR. KREKOV SPOMENIK.

XVII. izkaz. Od 27. maja do 11. julija 1918.

Po 1000 kron: Dr. F. Ploj, senatni predsednik, Dunaj, del čistega dobička od Preradovičeve slavnosti na Dunaju; zbirka Vrhnčanov na veliki dan 2. junija t. l.; Zadruga za vnovčevanje lesa na Češnjici pri Železnikih. — 570 K 40 vin.: Vekoslav Kostrevec, 17. pešpolk, 1. Baonstab, vojna pošta 369 (zbirka vojakov 17. pešpolka »Cesarjevič«). Darovali so po 20 kron: narednik Ludvik Bergant in Alfonz Urbanc, četovodja Maks Jeruc, desentnik Slavoj Jankovič, častniški sluga Mihael Rižnar, 16 kron narednik Ločniškar in drugi, telef. Vekoslav Kostrevec; po 10 kron: naredniki Miroslav Premrl, Ivan Lovre in Karel Pangaršič, četovodja Josip Kramer, Anton Babnik, Pavel Kovač, Ivan Remic, Ivan Pečlin in Ivan Fatur; desentniki Pavel Šlosar, Anton Drobnič, Rafael Eržen, Joža Jalen, Josko Hrovat in Josip Petelinec; poddesentniki Ivan Mikolič, Josip Zevnik in Fran Kucler; pešci Anton Beg, Karel Selak, Josip Jakše in Avgust Mandič; častn. sluga Alojzij Hlovar, 6 K četovodja Janko

Zagar; po 5 kron: četovodja Janez Lenaršič in J. Androjna; desentnik Janko Bolha; poddesentniki Josip Detela in Peter Jerič, pešci Matija Grdin, Josip Lovšin, Ivan Bajc, Jože Jeršin, Ciril Zverovnik, Fran Križaj, Anton Kopač in Fran Mur, častn. sluga Josip Štrukelj — nadalje šest po 4 K, eden 3 K 40 vin., osem po 3 K, šestindvajset po 2 K in devetindvajset po 1 krono). — 550 kron: Krekov večer v Kranju dne 19. marca t. l. — Po 500 kron: Občinski urad Vič; darila, poslana po Slov. Narodu (Slov. Narod 26. junija); Jugoslovani v Vidmu (po »Jugoslovanu«). — 435 kron: Svatje na novi maši č. g. Peleta po Andreju Šavli (pozneje zopet 15 kron, glej spodaj). — Po 400 kron: Župni urad v Sorici nad Železniki (zbirka); Mlekarna Hrušica pri Podgradu v Istri. — 358 K 83 vin.: Glasbena Matica v Ljubljani, čisti dobiček od četrte slavnostne akademije. — 250 kron: Nabrano na svatbi g. Ernesta Laha z gospodično Heleno Bajde od sorodnikov in prijateljev rajnega dr. Kreka. Darovali so: Janez Bajde in Peter Štepec po 50 kron, Mihael Lah 30 kron, Franc Lah, Rudolf Bajde, Josip Bajde, Anton Medved, Anton Koren in nadporočnik Josip Molč po 20 kron). — 219 kron: Minka Jugovic, učiteljica, Žužemberk (po »Slovenca«, zbirka. Izkaz darovalcev nam ni došel v roke). — Po 200 kron: Občina Smihel-Stopiče; okrajni odbor Šmarje pri Jelšah; zbirka ob ustanovitvi krajevne odbora S. L. S. za občino Naklo (po M. Tomazinu). — 165 kron: Darila poslana po »Slov. Narodu« (Slov. Narod 1. junija t. l.) — 161 kron: Zupanstvo Kresnice (nabrano o priliki podpisovanja za Jugoslovansko deklaracijo). — 150 K: Darila, poslana po »Slov. Narodu« (Slov. N. 8. junija t. l.). — 149 K 70 vin.: Janko Lenšček kot predsednik Podružnice Rihenberg Zveze Jugoslovanskih železničarjev (pozneje je poslal še 8 K 60 v, kar glej spodaj). Zbirka zavodnih jugoslovanskih železničarjev imenovane podružnice. Darovali so: Dragotin Perhinek, 10 K, Alojzij Furlan, Jan. Lenšček sam in Peter Cerovac po 5 K, nadalje eden 4 krono, pet po 3 K, štirideset po 2 K in petindvajset po 1 krono. Od skupnega zneska se je odtegnilo za poštnino 70 vin.). — 136 kron: Iz Tomaja na Krasu mesto venca na grob pokojnega Jankota Šonc. — 135 kron: Mladeniška Marijina družba v Čemšeniku pri Zagorju. — 118 kron: Darila poslana po »Slov. Narodu« (Slov. Narod 25. maja t. l.). — Po 100 kron: Zupanstvo Jesenice na Gorenjskem; žene in dekleta iz Boh. Bistrice; Fr. Demšar, državni poslanec; darila, poslana po »Slov. Narodu« (Sl. N. 22. junija t. l.); Josip Molek, Trbovlje (po »Slovenca«, zložili poduradniki v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju v priznanje zastopanja dr. Benkoviča pred pritožno komisijo v Gradcu dne 6. maja t. l. v zadevi zvišanja plač); občinski urad Radeče pri Zidanem mostu. — 89 K: Mici Želznik v Zapljani nad Vrhniko nabrala ob priliki prepovedanega shoda na Vrhniki. — 84 K: Moštvo 1. stotnije strojnih pušk črnovojniškega polka 27, vojna pošta 645, po »Slovenca«. — Po 78 kron: Nabrano na svatbi g. Julija Pahor z gospodično Gusti Scherzer dne 11. maja t. l.; zupanstvo občine Planina pri Vipavi (po »Slovenca«, zbrala ob priliki pogreba Ivana Marna družba njegovih prijateljev). — 65 kron: Mala družba zavodnih Jugoslovancov na novi maši č. g. M. Radaša v Radovici pri Metliki (po g. Vilfanu). — 62 kron: Darilo poslano po »Slov. Narodu« (Sl. N. 19. junija t. l.). — 51 kron: Rafael Zimič, gostilničar, Deskle pri Gorici (po »Slovenca«). — Po 50 kron: Občinski urad Koroska Bela; Hranilnica na Črnučah; žužemberški Jugoslovani (po »Jugoslovanu«); zupanstvo Črnuče (po istem); Skadriki triumvirat ob jednega slovesu (po istem). — 47 kron: Slavko Sovinjak, jurist, Jesenice na Gorenjskem (nabrano ob poroki g. Matevža Prevc z gđ. Francico Rekarjo na Savi pri Jesenicah (po »Slovenca«). — Po 45 kron: Deklarasi na Koroski Beli; Hubert Leiler, kaplan, Sv. Ivan pri Trstu, preplečila za razglednice. — 40 K 20 vin.: Darilo poslano po »Slov. Narodu« (Sl. N. 29. maja t. l.). — Po 40 K: J. Vaneč, narednik, Erg. Bez. Kmdo. Karlovec (po Slovenca). Darovali Hrvatje in Slovenci na zabavnem večeru v Karlovcu; udeleženci pri pogrebu tete Julike Lendovšek v Makolah (po »Jugoslovanu«). — 32 kron: Ciril Mask, Pustopolje pri Šmartnem, Spodnje Štajersko. — Po 30 kron: Josip Kos, kurat, Otočec pri Cerknem (nabrano v veseli družbi v Cerknem pod geslom: »V dobi žalostnega veka Bog živi preljubljenega dr. Kreka«); Jos. Bambič, Preloka (po »Slovenca«, nabrano o priliki odlikovanja župnika Iv. Šašlja v Adlešičih); podbreško-ljubenska družba (po »Jugoslovanu«). — 25 kron: Izobraževalno društvo Dražgoše. — 22 kron: Darilo poslano po »Slov. Narodu« (Sl. N. 1. junija t. l.). — 20 K 50 vin.: Fran Lajovic, Litija (po »Slovenca«. Pisma nismo prejeli). — Po 20 kron: Karel Pleiweis, notar, Novo mesto; Anton Tomeli, župnik v Črnučah; Ivanka Srebotnjak v graščini Križ; zupanstvo Predvor; darilo po »Slov. Narodu« (Sl. N. 3. julija t. l.); Alojzij Zorman, trgovec, Ljubljana (po »Slovenca«); darilo po »Slov. Narodu« (Sl. N. 6. julija t. l.). 18 K 14 vin.: Zbirka nekizletnikov (po Kat. Tiskarni). — 18 kron: »Dolenjske Novice«, Novo mesto. (Zbral narednik Sl. Krže v Novem mestu. Darovalo je 13 oseb z zneski pod 5 kron). — Po 15 krog: Dijaki Slovenske trgovske šole v Ljubljani (po »Slovenca«). — Po 10 kron: Fran Tomšič, Polhov Gradec (po »Slovenca«); Valentin Maček, tovarnar slaničnikov, Domžale (po »Jugoslovanu«). — 8 K 60 vin.: Janko Lenšček, narednik, Rihenberg (glej zgoraj 148 K 70 vin.). — Po 5 kron: Vekoslav Kostrevec, 17. pešpolk, vojna pošta 369, daroval enoletni prostovoljec Albin Kambič imenovanega pešpolka; Peter Jernejec, Dolenji Logatec (po »Slovenca«). — Končno eden 2 kroni.

Skupaj K 11.348'37
Od preje K 131.118'34

Dosedaj nabranega K 142.466'71
Ljubljana, dne 11. julija 1918.

Odbor za dr. Krekov spomenik.

Darovi za Pripraviški dom.

(XXXVII. izkaz.)

Po 100 kron: dr. Evgen Lampe, Anton Oblak. — Po 50 kron: »Slovska zveza« mesto venca na grob dr. Kreka; neimenovan po dr. V. Paganu. — Janez Flis 30 kron. — Šimen Zupan 25 kron. — Janez Vidregar 21 kron. — Po 20 kron: Andrej Kalan, Pollak Karel, Janez Hladnik. — Dr. Jožef Marinko 17 kron. — Janez Brenc 11 K 60 vin. — Po 10 kron: Jožef Lavtžar, dr. Jožef Demšar, Ign. Nadrah, Ivan Debevec, Nikolaj Staziški, Josip Svigelj, Franc Zbašnik, Jernej Kovič, dr. Greg. Pečjak. — Po 7 kron: dr. Matija Lavrenčič, Martin Poljak. — Po 6 kron: Janko Mlakar, Janez Langnerholz, Franc Zorko. — Po 5 kron: dr. Mihael

Opeka, Viktor Čadež, Stanko Premrl, Jernej Pavlin, Josip Polokar, Matej Tavčar, Janez Meršol, Janez Kete, Karel Jaklič, Janez Oblak, dr. Franc Jere, Karel Supin, Matej Vilfan, dr. Janez Svetina. — Po 4 krono: Franc Dolinar, Janko Barle, Fr. Juvan, dr. Janez Fabijan, Franc Krek, Jožef Žužek, dr. Ferd. Cekal, Martin Jarc, Janez Plajfar, Štefan Rihar, Janko Petrič, Matija Selan. — Po 3 krono: Karel Gnidovec, Konrad Texter, dr. Franc Perne, Matija Mrak, Valentin Sitar, Valentin Bernik, Ivan Šašelji. — Po 2 kroni: Jakob Pavlovič, Peter Jane, dr. V. Gregorčič, Anton Jemec, Miha Arko, Viktor Steska, Dominik Janež, Alojz Kummer, Ivan Abram, Tomaž Tavčar, Janez Bizjan, Fr. Högnigmann, Janez Kepec, Nikolaj Križaj, Gasper Porenta, Franc Zorec, Matija Slak, Josip Coganar, Matevž Jereb, Iv. Kunaver, Ant. Nemeč, Mih. Zevnik, Janez Dobaikar, Anton Jamnik, Jož. Klopčič, Jož. Plantarič, Ant. Plajfar, Anton Golf, dr. Franc Ušeničnik, Janez Plevančič, Anton Poljšak, dr. Andrej Snoj, Franc Rihar, Ivan Soukup, Janez Mikš, Anton Žnidaršič, dr. Jožef Lesar, Andrej Pavlin, Janez Filipič, dr. Jakob Kotnik, Andrej Magajna, Franc Finžgar, Franc Ferjančič, Janez Pintar, Ludovik Lederhas, Franc Vidmar.

II. izkaz darov za invalide, poslanih društvu »Dobrodelnost« od 22. aprila do 30. aprila 1918.

Zbirka zupanstva Šmartno pri Litiji 106 kron; Nadrah Ignacij, kanonik, Ljubljana, 21 K; neimenovan, Vrhnika, 400 K; Bambič Josko, župni upr., Preloka, 10 K; neimenovan 10 K; Izobraževalno društvo v Mengšu 83 K 24 vin.; Pogorelec Anton, Struge, 5 K; Stuller Angela, Bled, 4 K; Jan Janez, Skale, 10 K; dr. Franc E. Sedej, nadškof, Gorica, 100 K; Gregorec Janez, Menges, 5 K; Strinar L., župnik, Katinara, 5 K; Kodrič Ivan, Trenta, 20 kron; Keršič Lenka, Podnart, 10 K; c. kr. voj. zav. vdov in sirot, Postojna, 20 K; Izobraževalno društvo »Kviška« v Smedniku 100 K; dr. Alojzij Guštin, nadkomisar, Zadar, 10 K; Somrek Anton, kaplan, Šmartno, 10 K; Hranilnica in posojilnica v Smihelu pri Pilberku, 20 K; pogrebci v Mezgovcih, Sv. Tomaž pri Ormožu 31 K 70 vin.; Božiček Fran, kaplan, Zavrče, 5 K; Čemažar Janez, župnik, Teharje, 50 K; Ulenič M., župnik, Dolič, 40 K; Marijina družba v Ormožu 20 K; Tražnik Marija, Ormož, 1 K; Rujšp Marica in Julijana Križanič, Ormož, 3 krono; Golob Antonija, Ormož, 2 K; Praprotnik Alojzija, Ormož, 1 K; Puklavc Jožefa, Ormož, 3 krono; Lesnikar Cecilija, Ormož, 1 K; Govedič Tezerezija, Ormož, 5 K; Sajovec Jakob, kaplan, Ormož, 10 K; dr. Praunseiss Alojzij, zdravnik v Ljubljani, 50 K; Turušek Anton, Rečica pri Velju, 20 K; Kos Franc, Loški Potok, 5 K; Schmid M., župnik, Solčava, 100 K; Doktorič David, Gaberje, 20 K; Mikelj Matija, Kamagorica, 6 K; Ahačič Franc, Trzile, 20 K; Lanjšič Anton, župnik, Sv. Martin, 10 kron; Baznik Janko, vojni kurat, St. Ilj, 10 K; Kovač Franc, Škocijan, 2 K; Slapšak Josip, Hrastno, 12 K; Vresjak Valentin, Prevalje, 6 K; šolsko vodstvo v Repnjah 11 K; Majhen Ivan, c. kr. poštar, Loški potok, 10 K; Lukman T., Grad-Bled, 5 K; Gosak Franc, župnik, St. Janž, 20 K; dr. Plešter Vilko, Krško, 20 K; M. Znanec, učit., Startič pri Koč, 5 K; Petrič Gabrijel, kaplan, Ribnica, 10 K; Dremelj Ivan, učitelj, Polica, 5 K; Schweiger Franc, Rogaska Slatina, 17 K; Perkan Josip, Trnovo, 10 K; deska šola v Trnovem 44 K 74 vin.; Pečkaj Janez, prefekt, St. Vid nad Ljubljano, 8 K; Grča Blazij, župnik, St. Jurij pri Kranju, 10 K; šolsko vodstvo v Razdrtem pri Postojni 6 K; R. Vaclavik, župnik, Gotovlje, 5 kron; Babič Danilo, vojna pošta, 80 K; Hranilnica in posojilnica v Zireh 20 K; nadomestni baon gorskega strelskega polka št. 2 v Ljubljani 47 K 14 vin.; A. Pirc, mestni učitelj v Ljubljani, 4 K; Pečnjak Jos., kaplan, Brežice, 5 K; Hranilnica in posojilnica, Menges, 20 K; Slivnik Anton, Dobrava, 6 kron; župnik Jereb, Turjak pri Škocijanu, 4 K; Karel Skuli, deželni poslanec, Dolenjavas, 4 K; Rejc Ivan, župnik, Sv. Križ-Cesta, 10 K; J. Jalen, Radeče, 100 K; dr. Tul Ivan, mornariški kurat v Pulju, 20 K; Högnigmann Franc, kaplan, Radeče, 10 K; Cinkole Ivan, Ljubljana, 10 K; Brenc Josip, duh. svetnik, Freska, 15 kron.

II. izkaz darov za oslepele slovenske vojske poslanih »Dobrodelnosti« od 22. aprila do 30. aprila.

Zbirka šolske mladine, Ligojna, 13 K 30 vin.; Golob Janez, Kamnik, 30 K; Izobraževalno društvo v Mengšu 16 K; zbirka Toplak Jož., kaplan, Juršinci, 35 K; Štrukelj Franc, Grahovo ob Bači, 5 K; M. P., Inf. Reg. 17, 5 kron; Naglič Jožef, Pristava, Trzile, 10 K; Zorž Ivana, posestnica, Poddraga, 1000 kron; zbirka župnega urada, Radeče, 43 K; katoliško slovensko izobraževalno društvo, Lozice, 50 kron. — Izkaz darov za vojne invalide, slepce in sirote, nabranih od 1. do 5. junija, bo objavljen prihodnji teden.

Slov. odbor za vojne invalide v Ljubljani.

Doprosi odboru SHS žena za siročad prigo-dom »Narodnog Blagdana«: Josip Bertič, župnik, Petrovaradin, 738.20 K; Kupališni zavod Krap. Toplice 1000 K; Prav. srp. paroh. zvanje Otočec 600 K; M. Hleščič 2400 K; Zem. žen. prep. Sarajevo 461.50 K; Pavle V. Katančić, paroh, Turacič, Bos., 270 K; bar. Jordis Vidovec 1000 K; Hrv. študijska, d. d., Sunja, 467 K; sabrano u Našicama 1543.20 K; sabrano u Metkoviću 3188 K; žup. urad Lokavec, Primorsko, 400 K; škol. uprav. Ivan Ivanović, Prnjavor, 758 K; Fra Drag. Šumanović, Fojnica 223.60 K; obit. Lukič, Šabac, 260 K; žen. i muž. podruž. družbe sv. Cirila i Metoda v Krškem 1021.10 K; župski ured Povlja, Dalmacija, 1027 K; Niko Cviličević, Brno, češka tehničar, 520 K; župni ured Srijane, Dalmacija, 436.80 K; župni ured Vrbani na Hvaru 1000 K; sabrano u Kninu 7678 K 81 filira; župni ured Podmelec 539 K; podružnica Cirila i Metoda, Lož, Karolovsko, 775 K; župni ured Kostrena 1000 K. — Darovateljima i sibiracima najsrdačnija hvala. — Odbor SHS žena za siročad, Zagreb.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubil se je moder telovnik od Bethovno-ve ulice 15 do trgovine g. Maček & Co. v Franca Jožefa cesti. Ker za najditelja itak nima nobene vrednosti, naj se odda proti primerni nagradi v navedeni trgovini.

Opozarjamo na današnji oglas novoustanovljene lesne trgovine Fran Šuštarja na Dolenjski cesti. Priporočamo nam dobro znano, solidno, domačo trvdko podpirati z naročili.

Izvežbanec
lesne trgovine

popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika v pisavi in govoru, bilanca, TAKOJ SPREJME kot VODJA, naslov pri upravitelstvu »Slovenca« pod št. 2564.

Trgovina Antona Škofa
NA DUNAJSKI CESTI •
ostane radi nakupa blaga od 29. julija do 24. avgusta ZAPRTA. 2597

Za gostilno na deželi, pri kateri je malo posestvo, se išče pridna in zanesljiva

DEKLA

Plača po dogovoru. Vstop 1. avgusta. — Ponudbe na poštarja SVETINA v Zirov. naci na Gorenjskem.

Slovinci, kupujte domačo grudo!
PRODA SE v **vila na Bledu**

s popolno opravilo. — Več pove upravitelstvo »SLOVENCA« pod št. 2605.

Kupi se dobro ohranjen

glasovir

(Stutzflügel). Da se tudi nekaj živil. — Cenjene ponudbe na Fran Zupanc, lesni trgovec, Lancovo pri Radovljici.

Gostilniški prostori

se iščejo na prometnem kraju. MAR. JELENIC, Ljubljana, Stara pot št. 1.

Velika hiša

v Ljubljani na ugodnem prostoru je naprodaj. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Hiša 2591«.

Sprejme se več

sodarjev

v trajno delo proti dobri plači, tudi s hrano. I. ORAZEM, Selo šte. 30, Moste pri Ljubljani.

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

Blagajničarka in prodajalka

se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom in zalogo tobaka pri OTONU HOMANU V RADOVLJICI.

SIGORIN

zatre čudovito naglo

stenice

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Vsa naročila naj se naslavljajo naravnost na: Lekarna »pri upanju«; Peas 16, Ogrsko Apotheke »zur Hoffnung«.

Stroinik

ali kurjač, več nekoliko strojnega kovaštva in ključarstva, dobi službo pri strojni tovarni SAMSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica šte. 4. Prijave od 4. do 5. ure popoldne.

Priporočamo tvrdko

Jos. Petelinc v Ljubljani

Tovarniška zaloga šivalnih strojev, njih posameznih delov, igel in olja ter potrebnih za šivilje in drugega galanterijskega blaga. Šivalni stroji raznih sistemov in oprem na razpolago, še garantirano staro blago. Sv. Petra nasip št. 7, blizu frančiškanskega mostu levo ob vodi, tretja hiša.

100.000 i hvaljeznih odjemalcev potrdilo, da uničevalec korenin »Biatasam« v treh dneh brez bolečin odpravi kurja ovesa, bradavice, trdo kožo. Uspeh izjamen! Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 10 K. Posip, prašek »Ila« odstranja naglo pot na rokah in nogah. Cena K 2.50, 3 lončke 5 K. Krema »Gira« omehča razpokane roke. Cena 3 K, 3 lončki K 12. Zobotohol odstranja »Fides« najtrdov. revmatiz. bolečine, ko je že vse odredlo, in pri olih zobeh. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K, 6 pušic 10 K. Nikak okam, zobovija, se ne prijet, dušni. Snežno bele zobe da »Xris«, obna tekočina. Takoj, uspeh. Cena 3 K, 5 stek. K. KEMENY, Kaschau (Kassa) 1. poštini predal 2-C-38, Ogrsko. 1146

Hlapec

a konjem dobi takoj službo v strojni tovarni SAMSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica šte. 4. Prijave od 4. do 5. ure popoldne.

Soba

pisarno se išče. — Ponudbe na poštini predal 151 v Ljubljani.

Kupim

zamaške in vreče

n plačam za nove zamaške do K 95.— a kilogram, stare, zavrtane, a ne zdrobene do K 55.— za kilogram, dolge žamanske zamaške, ne umetno blago, 1 K a komad, in za vreče K 14.— za korad. — Prevzamem vsako množino proti večnji vposlatvi vzorca in aviso po povzetcju.

E. Landskroner

nesto za nakup vreč in zamašk

Gradec, Lendkai 15.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Abiturient

trg. akademije in slovenske trg. šole, s šestletno prakso kot blagajničar pri gradbenem podjetju, ZELI PRISTOPITI k

v blagajničarski oddelak. Cenjene ponudbe do 10. avgusta na upravništvo »Slovenca« pod št. 2593.

Naznanilo.

Podpisani p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem PREVZEL

krojaško delavnico

ANTONA JOVANA V ST. VIDU št. 56 in se toplo priporočam za nadaljnjo naklonjenost odjemalcev. 2617

Matevž Zupančič, krojač, št. Vid št. 56.

Kot posojilo na hišo

dam 15.000 do 20.000 kron. Naslov pove upravništvo pod šte. 2616.

Tvrška J. Kostevc

naznanja cenj. odjemalcem, da ostane trgovina od 1. do 18. avgusta 1918 ZAPRTA.

2614 S spoštovanjem I. KOSTEVC.

Išče se meblovana

mesečna soba

z eno, če mogoče z dvema posteljama. — Ponudbe pod M. R., na upravo lista.

Gozdar

s 4-6 delavci se išče za Koroško. Akordno delo, lep gozd v bližini večjega kraja ob železnici. Z moko in mastjo jih preskrbi podjetništvo. — Vprašanja na upravo »Slovenca« pod šte. 2625.

Damsko kolo

dobro ohranjeno, SE KUPL. Ponudbe na IVAN KURALT, valjni mlin v Domžalah.

Učenec

ki se je že eno leto učil v trgovini mešanega blaga, išče boljšega mesta v kaki trgovini v mestu ali na deželi. Vstop takoj. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod šte. 2619.

Drevo

hrastova, bukova, gabrova, brezova, jelševa, cepijena ali okrogla, 1 m dolga, kakor tudi kostanjeve, hrastove in bukove

hode

in vsak drug les kupuje po najvišji ceni ALOJZIJ PLAUSTEINER, št. Jurij ob južni železnici. Plačilo takoj proti duplikat-voz. listu.

ki zna dobro likati in sobe pospravljati in dekla

Adria-kava

mešana s sladkorjem in cikorijo, nadomestuje vsako najboljšo pravo kavo; en sam poizkus zadostuje ter obdrži vsakega trgovca stalnim odjemalcem. Nadalje se priporoča: 2611

Francosko žganje, vaniljin sladkor, pecilni prašek, cimet, poper, žbice, žafran, kumna, paprika, grenka sol, pravi čaj, šmirgl-papir, kocke za juho in guljaž, toaletno milo, najboljše vrste BARVE ZA OBLEKO, prašni prašek ter vse ostalo špecerijsko in kolonijalno blago na debelo.

Vsako peedino blago je zavito v krasne zavitke ter daje vsakemu trgovcu možnost hitre potrebe svojih odjemalcev.

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

ADRIA IZDELKI :: Filiala LJUBLJANA, Gosposka ulica 16.

Potrli najglóblje žalosti naznanjamo podpisani vsem prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je njih iskrenoljubljena, dobra mati oziroma tašča, gospa

Susana Meisetz roj. Burger

v soboto dne 27. julija 1918 ob 11. uri ponoči nenadoma preminula.

Truplo nepeznabne pokojnice se bode v ponedeljek, dne 29. julija ob 4. uri popoldne v hiši žalosti Mestni trg št. 13, svečano blagoslovilo, prepeljalo na pokopališče pri sv. Križu in tam položilo v rodbinskem grobu k večjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 28. julija 1918.

Eric Meisetz, Marija Křepelka roj. Meisetz, Greta Meisetz, otroci.

Anton Křepelka, c. kr. stotnik, zet.

Vsi ostali sorodniki.

Venci se hvaležno odklanjajo. V Ljubljani se posebni parte ne bodo izdajali. — Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze ljubezni in sožalja povodom bolezni in smrti naše nepozabne, dobre mamice, gospe

Marije Hrovat roj. Hafner

se najiskreneje zahvaljujemo gosp. dr. Kogoj za neumorni trud in poštvalnost, veččastni duhovščini, osobito veččast. gosp. župniku Prijatelju za prijazne obiske. Nadalje slavni jeseniški požarni brambi, vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so blago pokojnico obiskovali in tolažili v času bolezni in jo spremili na rjeni zadnji poti. 2615

RODBINE

HROVAT LEEB ZAGORSKI

NAZNANILO.

Naznanjam, da sem otvoril lastno frgovino s stambnim lesom, deskami in drumi za kurjavo

NA DOLENJSKI CESTI ŠT. 12 V LJUBLJANI, nasproti strelišča.

Skladišče tudi ob IŽANSKI CESTI.

Kupujem in sprejemam naročila nadrobno ali na cele vagone. — Priporočam se z velespoštovanjem 2613

FRAN ŠUSTAR,

prej poslovodja podružnice A. Kobi.

Lovski voz in gik

proda strojilna tovarna SAMSA & CO. v LJUBLJANI, Metelkova ulica 4. 2594

Prvovrstni 2612

kavnina domestek

okoli 10 meterskih stotov in do

1000 metelj

PRODA PO UGODNI CENI

Županska zveza za sodni okraj Vipava v Vipavi.

Miši, podgane stenice, ščurki.

Izdelovanje in razpoljitatev preiskui, zadikalno učinkujócega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zabvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2.—; posebno modna »Prevasil« tinktura za stenice K 3.50; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mršesom K 1.50 in K 3.—; sem vpadajoči razprševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.50; mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolho pri psah K 1.50; prašek proti ušem na sadju in zelenjavi (unicev, rastlin) K 2.—; Posilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrsova M. Jünker, Zagreb, 39, Petrinjska ulica 3, III. 2218

za vsa druga domača dela se sprejmeta takoj v službo. Plača sedanjim razmeram primerna. Kje pove uredništvo lista pod št. 2627.

Brez posebnega obvestila.

Vsem sorodnikom prijateljem in znancem naznanjamo pre-tužno vest, da je gospod

Josip Blaž,

c. kr. vodja zemljiških knjig v p.

danes po dolgotrajni bolezni previden s sv. zakramenti v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 30. julija 1918, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanski nasip šte. 10 na pokopališče pri sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 28. julija

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. 2621

Globoko potrjim srcem, a vdani v voljo Vsegamogočnega javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena, srčno dobra, nepozabna soproga, oziroma mamica, gospa

Marija Zalesjak roj. Pleško.

danes zjutraj ob 7. uri po kratki, zelo mučni bolezni, previdna s svetimi zakramenti in starosti 47 let vdana v božjo voljo zatisnila trudne zemeljske oči.

Pogreb preblage pokojnice bo v torek, 30. julija ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti Rimska cesta 18 na pokopališče k Sv. Križu. Svete zadušne maše za večni pokoj se bodo brale v več cerkvah.

Prosimo tihega spomina v molitvah.

LJUBLJANA, 29. julija 1918.

Henrik Zalesjak, soprog c. kr. poslovodja tob. režije

Stanko Zalesjak, Dančel, Slavko Vinko, Ciril c. kr. poročnik

Henrika hčerka

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani

FRANCI

praporščak imetelj srebrne hrabrostne svetilnje I. razreda, abiturijent kn. šk. privatne gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano,

vsled težkih ran, ki jih je zadobil 16. junija pri vestnem izvrševanju svoje dolžnosti v bojih na Monte di Vall' Bella, sklenil 21. junija svoje mlado, upa polno življenje 20 let, in bil pokopan 22. junija na pokopališču v Selva na Tirolskem.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Trati in v več cerkvah.

Vsem, ki so našega ljubljenca poznali, ga priporočamo v molitev in blag spomin.

Dragi Franci! Tvoje zadnje vrstice: »Na svidenje, če ne tu, pa tam,« so zdaj vsa naša tolažba. Ker nam ni bilo odločno sniti se na tem svetu, na svidenje nad zvezdami!

Sestranska vas, dne 25. julija 1918. 2603

Fran in Jelica Demšar, starši.

Janko, Jožef, Anton, Stanislav, Alojzij, Hela, bratje in sestra.

POTRITI NEIZMERNE ŽALOSTI NAZNANJAMO PREBRIDKO VEST, DA JE NAŠ LJUBLJENI SIN, OZIROMA BRAT

JOŽEF CUNDER

GOSTILNICARJA SIN,

UMRL DNE 17. JULIJA T. L. V BOLNICI V KRAKOVEM OB POVRAVKU IZ RUSKEGA UJETNISTVA.

BODI MU TUJA ZEMLJICA LAHKA!

TOMAČEVO, 25. JULIJA 1918.

2610

ŽALUJOČI OSTALI.

Tužnim in žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nad vse ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Albina Slamič

učenka c. kr. obrtne šole v Ljubljani

sinoči dne 25. julija ob 10. uri zvečer v 18. letu svoje starosti, previdna s sv. zakramenti za umirajočo po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke se je vršil v soboto dne 27. julija 1918 ob 6. uri zvečer izpred hiše žalosti v Črnicah na domače pokopališče. ČRNICE, na sv. Ana dan 1918.

Alojzij in Ana Slamič, starši

Rudolf, brat.

Štefanija, Anica, sestri.